

Izdaja upravni odbor
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Alojz Breznikar, Jože Delalut, Ivo Kohlenbrand, Marjan Kolar, inž. Stane Lenasi, inž. Vlado Rac, Jože Sater, Tone Vehovar, inž. Jože Zunec

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Tel. int. 304

Tisk: ČP Mariborski tisk
Maribor

Integracija — da ali ne

Za industrijo sploh, za železarstvo pa prav posebno veljajo v svetu določene ekonomske zakonitosti. Bistvo le-teh je v pomenu proizvodnje jekla kot bazične osnove nacionalne in ekonomske samostojnosti, ki pa je nizko akumulativna in še to le ob pogojih visoke komasacije proizvodnih zmogljivosti in široke povezanosti v močne ekonomske grupe. Na zahodu govorijo o življenju sodobnih in nacionalno pomembnih grupacijah štiri do osem milijonov ton letne zmogljivosti. Ker pa smo se v Jugoslaviji odločili, da se vključujemo v mednarodno delitev dela in ker Evropa predstavlja sicer med seboj v ekonomske grupe razdeljen, vendar med seboj odvisen in povezan gospodarski prostor, v katerem se nahajamo, vplivi in posledice tako formiranih in močnih ekonomskih grupacij ne gredo mimo nas. Velike ponudbe kompleksnih dobav, ob ugodnih pa tudi dumpinskih cenah, z vsemi ugodnostmi plačila, vključno kreditiranja, so dejstva, s katerimi se je naše podjetje v preteklem letu krepko spopadlo na domačem tržišču kot pri izvozu. Mimo teh dejstev tudi v bodoče ne bomo mogli.

Kakšna pa je ob tem splošno evropskem stanju v železarski industriji situacija v slovenskih železarnah oziroma v našem podjetju?

Vsaka od treh slovenskih železarn za sebe je že pred leti ugotovila svojo tehnološko in ekonomsko, pa tudi fizično zastarelost in pristopila k rekonstrukciji in modernizaciji. Ta izgradnja, ki medsebojno ni dobro usklajena, pa poteka zelo počasi in je zato draga, kar vse slabi gospodarsko moč podjetja. Vse slovenske železarne: Jesenice, Štore in Ravne, vsaka za sebe kot celota, so danes kot nedograjene tehnološko nezaokrožene in gospodarsko šibke in s tem kaj slaba osnova za razvoj slovenske kovinske predelovalne industrije. Nimamo še podatkov zaključnega računa za leto

1967, toda trend zadnjega pol leta, posebno pa zadnjega kvartala, je izredno regresiven in za samo 114. panogo govori o izgubi tako pri nas kot pri obeh sosedah. Železarne ne razpolagajo z lastnimi sredstvi niti za dokončanje izgradnje in rekonstrukcije niti za obratna sredstva, razpoložljiva bančna sredstva pa so nezadostna po količini, po svojem kratkoročnem značaju pa povsem neznosna obremenitev našega železarstva. Poleg vsega pa z bankami pogodbeno dogovorjena investicijska sredstva pritekajo v močno zmanjšani meri, nastale podražitve jih zmanjšujejo skoraj na polovico, zaradi pomanjkanja naročil in nezasedenosti pa so lastna sredstva, predvidena za te namene, okrnjena.

Stanje oziroma boljše, ogroženost obstoja slovenskega železarstva sta bila tudi

predmet obravnave skupščinskih odborov in izvršnega sveta Slovenije z jasnimi zahtevami, da je:

1. železarstvu Slovenije kot bazični industriji treba priznati značaj infrastrukture ter zagotoviti sredstva za dokončanje modernizacije,

2. izvesti primerno carinsko zaščito in s tem ustvariti minimalno zavržane pogoje gospodarjenja z ostalimi panogami gospodarstva doma kot v evropskem konkurenčnem prostoru.

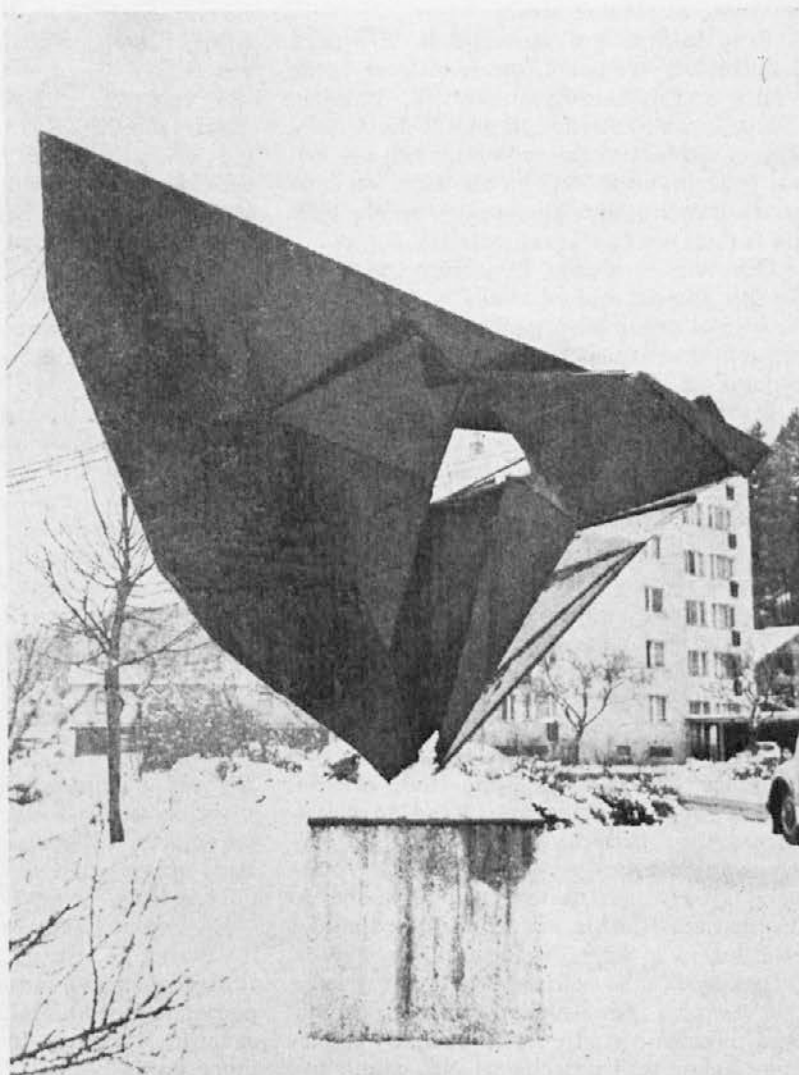
Izvršni svet pa je na našo zahtevo tudi jasno reagiral. Slovenska črna metalurgija, razdrobljena in neusklajena, brez enotnih, jasnih konceptov racionalnega razvoja in učinkovitega vodenja, ne nudi slovenskemu gospodarstvu garancije, da bodo eventualna vložena sredstva s priznanjem ugodnosti infrastrukture in zaščite za celotno slovensko gospodarstvo racionalno

(Nadaljevanje na 3. strani)

IZ VSEBINE

Posvetovanje v Zenici — Z zasedanja delavskega sveta — Spremembe pri plačevanju obveznih prispevkov k zdravstvenim storitvam — Sklepi upravnega odbora — Varstvo pri delu zahteva razumevanje in sodelovanje — Strokovna posvetovanja in raziskave — Kulturna kronika — Sportne vesti — Je Fužinar naš ali ne? — Železarna Štore — včeraj, danes, jutri

Črni kristal

Analiza osebnih dohodkov za DECEMBER 1967

Delovna enota	Izplačani OD	OD po enotah in ceniku del	Dodatek za stalnost	Ostalo	OD po uspehu DE	Povprečni OD	
						dec. 1966	dec. 1967
Topilnica	222.062,88	153.060,74	10.746,00	13.920,19	44.335,95	860,95	953,06
Livarna	365.622,98	265.505,62	20.223,00	20.224,99	59.669,37	824,31	856,26
Valjarna	266.943,51	192.126,47	11.810,00	17.126,23	45.880,81	823,54	911,07
Kovačnica	206.758,20	158.798,11	10.643,00	15.671,12	21.645,97	858,11	939,81
Termična obd.	48.904,29	34.913,09	2.078,00	2.645,06	9.268,14	822,92	857,97
Mehanska obd.	490.188,35	335.538,83	22.356,00	26.153,19	106.140,33	823,69	867,59
Vzmetarna	64.866,96	46.420,38	3.491,00	1.735,13	13.220,45	778,16	900,93
Jeklovlek	31.561,92	21.403,19	1.257,00	1.398,62	7.503,11	737,38	809,28
Energetski obrat	94.837,63	65.529,92	4.039,00	4.504,86	20.763,85	812,45	870,07
Strojni remont	170.387,28	124.008,56	7.701,00	9.611,86	29.065,86	836,12	901,52
Elektro remont	110.176,80	78.144,05	4.743,00	6.127,86	21.161,89	830,97	918,14
Gradbeni remont	51.360,80	39.272,00	2.882,00	3.082,34	6.124,46	769,13	828,40
Promet	89.619,92	68.289,14	4.914,00	3.029,00	13.387,78	779,95	861,73
OTKR	188.425,76	131.437,84	8.861,00	15.381,05	32.745,87	792,62	856,48
Uprava	324.634,38	228.188,61	17.264,00	25.468,61	53.713,16	812,40	872,67
PODJETJE	2.726.351,66	1.942.636,55	133.008,00	166.080,11	484.627,00	821,69	884,60
IVD skupina	56.596,63						621,94

POSVETOVANJE V ZENICI

Že nekaj let zaporedoma se vršijo posvetovanja predsednikov sindikalnih podružnic, predsednikov DS, UO, sekretarjev komitetov ZKJ in predsednikov mladinskih organizacij podjetij črne metalurgije — to je podjetij ki so člani UJŽ.

Namen teh posvetovanj je, da se izmenjajo izkušnje enih ali drugih, dalje da se izkušnje in uspehi osvetlijo tako s pozitivne kot z negativne strani.

Prvo takšno posvetovanje je bilo pred šestimi leti v Opatiji, naslednja pa so se vršila v Smederevu, Jesenicah, Nikšiću, Tuzli, Štorah in sedaj 12. in 13. januarja v Zenici. Predstavniki železarne Ravne smo na posvetovanjih sodelovali tako, da smo svoje izkušnje skušali — ali z referati ali pa diskusijami prikazati ostalim.

Osnovna vprašanja, ki so se na posvetovanjih dosedaj obravnavala, so bila — izkušnje in problemi organov delavskega samoupravljanja, potrebe po rekreacijski dejavnosti zaposlenih, gradnja rekreacijskih centrov in počitniških domov, načini koriščenja letnih dopustov, delitev dohodka v podjetjih — delitev osebnih dohodkov, varstvena zaščita delavcev. Investicijsko vlaganje v panogo črne metalurgije — urejevanje normativnih aktov in problemi, ki nastajajo pri urejanju le-teh — urejevanje prehrane ipd.

Na zadnjem posvetovanju, ki je bilo januarja 1968 v Zenici, pa je bilo osrednje vprašanje — integracija — ali drugače povedano — potreba po združevanju podjetij črne metalurgije. V referatu, ki ga je podal predsednik UO UJŽ inž. Matevž Hafner, je bilo prikazano, kako se vršijo združevanja podjetij črne metalurgije oziroma železarstva v naših sosednjih državah, od državne nacionalizacije ki se je poslužujeta Anglija in Italija, investicijske politike, ki jo vodi Francija, da bi se podjetja združila, do spajanja podjetij v Nemčiji, Avstriji ipd. Seveda je bilo na osnovi tega nakazano stanje naših podjetij te panoge kakor tudi potreba po čim ožjem so-

delovanju po področjih oziroma celotnih panogah.

Nakazana sta bila dva predloga, in to združitev podjetij Slovenije, to je Jesenic, Štor in Raven, dalje združitev bosenskih železarn Zenica, Vareš, Ljubija in Ilijaš, po drugem predlogu pa se je predlagala združitev vseh podjetij panoge črne metalurgije, to je Zenica, Jesenice, Sisak, Ravne, Štore, Smederevo, Vareš, Ljubija, Ilijaš, Skopje, Nikšić, Svetozarevo in Tuzla.

V razpravi, v kateri so sodelovali tudi člani IK CK ZKJ, se je pokazalo, da se pri višjih forumih teži po čim večjem sodelovanju vseh železarn. Razprave predstavnikov ostalih železarn pa so bile pri tem bolj omejene in je bilo več poudarka posvečenega prvemu predlogu, to je združenju po področjih, bili pa so tudi predlogi za posamezne skupne službe za celotno panogo — predlagalo se je, da bi bila enotna služba za raziskavo tržišča, nastopanje na zunanjih tržiščih, nabava materialov, ki se uvažajo, bolj enotna naj bi bila tudi politika do bank in trgovin. Razprava je pokazala, da bi precej stvari lahko že sedaj prevzel UO združenja, kolikor bi organi delavskega samoupravljanja predloge spoštovali in priznavali.

Na ločenih sejah, ki so se vršile, smo obravnavali tudi vlogo, ki naj bi jo pri integraciji imeli sindikati, organi upravljanja in druge politične organizacije, pri čemer se je smatralo, da bi le-te morale s potekom priprav študija in prednosti, ki jo združenje prinaša ali obratno, biti seznanjene in preko le-teh tudi vsi zaposleni v kolektivih. Sklepi posvetovanja v Zenici bodo objavljeni v eni od prihodnjih števil našega lista.

Na koncu pa bi želel dati svoje osebno mišljenje, ki sem ga na tem posvetovanju tudi v razpravi izrazil, in to: integracija podjetij črne metalurgije lahko izboljša sedanjo situacijo, ki v tej panogi je, ne more pa je rešiti — rešiti pa je ne more

zaradi tega, ker nimamo dovolj dodelanih sistemskih vprašanj našega gospodarstva.

Dalje tudi smatram, da kakorkoli se bomo pogovarjali o združenju ali integraciji, moramo imeti pred sabo jasne poglede — kje in kako bomo prišli do manjših poslovnih stroškov, ki bodo delavcu zagurali perspektivo, ne smemo si domišljati, da v vsem lahko delamo sami, kajti bolj kot kdajkoli nas tudi drugi dohitevajo in prehitevajo, pa naj bo v delovni ali tehnološki disciplini. Osebnost se tudi bolj navdušujem za čim boljše in večje sodelovanje slovenskih železarn, pri čemer pa vem, da mora tudi na področju vseh jugoslovanskih železarn priti do večjega sodelovanja.

Dosti je stvari, katere imamo različno urejene in smo si jih vsak na svojem kraju različno uredili, in to od samoupravnih aktov, organizacijske sheme, pravilnika o delitvi dohodka in osebnih dohodkov do statuta podjetja, vendar vse to se da urediti, če imamo pred sabo jasen cilj, ki ga moramo in hočemo doseči, večini delavcev je najbrž prav vseeno, kje bodo uprave in kakšne, ni pa jim vseeno, če jim ni jasna bodočnost in seveda njihovi zaslužki.

Prav zaradi tega tudi smatram, da bi se sodelovanje in združevanje moralo vršiti najprej in najbolj intenzivno pri tistih vprašanjih, ki brez velikih analiz in računov lahko prispevajo nam vsem, prav to pa so vprašanja skupnega programiranja, ne samo proizvodnje, temveč tudi investicij, skupna raziskava tržišč, domačih in tujih, skupne nabave potrošnih materialov, ki jih rabimo vsi, enoten sistem zajemanja stroškov proizvodnje ipd.

Prav zaradi tega tudi menim, da bi morali — kadar govorimo o združevanju — ljudem povedati, kaj od tega pričakujemo in o katerih vprašanjih se že vršijo intenzivne priprave na skupno sodelovanje — pri tem pa bi morale naše strokovne službe tudi dati svoj delež in povedati, kaj bi bilo cenejše, če bi bili združeni in kaj ne?

Da pa je v slogi in sodelovanju moč — in da se je lažje upirati vsem pretresom in pritiskom od koderkoli prihajajo, ni nič

Integracija — da ali ne

(Nadaljevanje s 1. strani)

naložena. Izvršni svet meni, da bi integrirane slovenske železarnice s kapaciteto 600.000 t jekla in z eno milijardo N dinarjev realizacije in ca. 12.000 zaposlenimi ob dobri sinhronizaciji vseh dejavnikov in z jasnimi razvojnimi konceptom predstavljale kot bazna industrija dejavnost, ki bo ena izmed temeljnih kamnov bodočega razvoja slovenskega gospodarstva. S tem bi bili dani pogoji, da se ugotovi njenim upravičnim zahtevam. Železarji ne moremo mimo osnovne konstatacije izvršnega sveta. Kritičen pregled dogajanj zadnjih 10 let potrjuje, da programi modernizacije med seboj niso usklajeni in se ne dopolnjujejo, pa tudi poslovno sodelovanje ni bilo tako, da bi izkoristilo optimalne možnosti učinkovitega gospodarjenja. Pogrešamo skupno obdelavo tržišča — marketing, z enotno politiko nastopanja na tržišču, usklajene napore pri razvoju, investicijah, nabavi ključnih surovin in energije, pravnem nastopu pri zaščiti naših koristi v taki meri, da bi vplivali na formiranje državne politike.

Temu se ni čuditi. Vsaka železarna je zastopala svoj lastni, podjetniški interes, vsota takih interesov pa mnogokrat ne predstavlja nacionalnih interesov. To se dogaja v kapitalizmu, pa tudi v našem socialističnem družbenem sistemu. Žal nismo imuni proti takim slabostim pri obvladovanju zamotanih gospodarskih procesov. Spoznali smo, da mikroekonomija ne predstavlja nacionalne ekonomije in prav je, da politično vodstvo in vlada ubereta novo pot.

Večja usklajenost v razvoju in izgradnji in izvajanje enotne poslovne politike sta imperativ časa tudi slovenskim železarjem.

Ali prav preko integracije slovenskih železarn vodi pot k pravkar postavljenemu cilju in ekonomizaciji, in če, kako je z ostalimi jugoslovanskimi železarnami?

Najdlje je tu Bosna. Združitev naj bi zajela železarno Zenico, Vareš, Ilijaš, rudnik Ljubijo, Alipašin most in po vsej verjetnosti še železarno Nikšić iz Črne gore. S tako združitvijo bi nastala gospodarska grupacija, ki bi imela dominanten vpliv na dogajanja na jugoslovanskem tržišču valjanega in kovanega jekla. Če upoštevamo, da imata železarni Smederevo in Skopje v svojih planih proizvodnjo pločevine in trakov, železarna Sisak pa samo cevi, ugotovimo, da se bomo na jugoslovanskem tržišču srečavale, konkurirale in spodrivale le združene bosenske železarnice in slovenske, vsaka za sebe in ena proti drugi ali morda združene.

Če ponovno primerjamo proizvodnjo v letu 1967, dobimo sledečo sliko:

h kompleksu združenih bosenskih železarn moramo navesti še naslednje: združene bosenske železarnice bodo upravičeno nosile naziv integralnih železarn. Imele bodo vse, od rude in koksa do valjanih in

kovanih proizvodov pa celo do finalnih artiklov, lastnih mehaničnih delavnic in sedanega podjetja Alipašin most. To pa pomeni vse pogoje za ekonomično proizvodnjo in močan pa tudi samozavesten nastop na tržišču. Železarna Zenica si že sedaj lasti primat pri dobavi kovanih, tudi mehansko obdelanih proizvodov za strojegradnjo, proizvodnjo Dieslovih motorjev, ladjedelništvo in drugo, nas pa poizkuša omejevati samo na kovanje orodnih jekel. Niso redki tudi njeni glasovi o upravičenosti in potrebi prehoda na področje plemenitih in legiranih jekel.

To že ni več samo predlog ali želja, resnost in ostrino ponazarjajo izjave, da Zenica tako količino kovanih proizvodov, kot jih tržišče nudi naše podjetje, dobavi, če je treba, po polovični ceni.

Takih, verjetno predimenzioniranih in presamozavešnih izjav in ukrepov ni podcenjevati, upirali se bomo lahko samo s kvaliteto, to pa le, če bomo znali in uspeli tu držati občutno razliko. Tu ne moremo mimo dejstva, da ima Zenica v isti občini Bratstvo Travnik, ki dokončuje kovačnico s kapaciteto okoli 43.000 t. Tako bo znašala kapaciteta kovanja v Zenici in Travniku ca. 85.000 t, to pa je verjetno mnogo več, kot Jugoslavija lahko potroši. Primerjava z našimi kapacitetami z 18.500 tonami nam da slutiti, da bomo morali poslušati, kaj delajo in mislijo drugi. Zenica sama, posebno pa Združene bosenske železarnice bodo predstavljale tako močno gospodarsko grupacijo, ki bo imela bistveni vpliv na dogajanja v Jugoslaviji, neodvisno od tega, kaj mi hočemo in želimo.

Kakšno vlogo in mesto bodo imele slovenske železarnice v jugoslovanskem gospodarskem prostoru, pa je odvisno predvsem od nas samih. To pa je tema, katero načelnjamo oziroma poskušamo reševati. Cilj torej ni mehanično združevanje, ki se nam upira, pač pa taka oblika racionalnega in

učinkovitega poslovanja, ki nam bo ob primernem standardu izbojevala prostor v jugoslovanskem gospodarskem prostoru.

Študije in priprave, ki so v teku, imajo namen in nalogo odgovoriti prav na vprašanje, ali je v integraciji slovenskih železarn iskati izhod in hkrati rešitev eksistence in bodočnosti vseh, ki smo v železarstvu zaposleni.

Za bosenski koncept smo zapisali, da je to primer vertikalne integracije, ki povezuje pridobivanje rude in koksa s proizvodnjo groblja in jekla, nekaj pa bo celo finalnih izdelkov. V slovenskem primeru pa gre v glavnem za horizontalno integracijo. Vse tri železarnice proizvajajo paličasto valjano jeklo, Ravne in Jesenice še jeklo litino, Jesenice in Štore sivo litino in kokile, dodatno Ravne pa še kovano robo. Močna finalizacija na Ravnah je v glavnem namenjena tržišču in v manjši meri pokrivanju notranjih potreb. S proizvodi si med seboj bolj konkuriramo, kot se dopolnjujemo. To pa pomeni drobljenje sil in neracionalnost v dupliranju in tripliranju. Taka stanja so v svetu še bolj podvržena spremembam, vendar običajno takim, da močnejša grupacija na kakršen koli način onemogoči slabšo in si jo podredi, nato pa izvaja samostojno poslovno politiko. Tak primer pa je še manj simpatičen.

Končno je res tudi to, da na zahodu poleg močnih ekonomskih grupacij z več milijoni ton proizvodnje jekla letno obstajajo tudi manjša železarska podjetja in od svojega dela tudi živijo. To so manjši železarski obrati s specialnimi programi, ki so večinoma v stanju dopolnjevanja vrzeli med velikimi, in to z dobavami malih količin specialnih profilov oziroma proizvodov s kratkimi dobavnimi roki. Še bolj pa gre takim obratom, če so vključeni v močne grupacije (primer Borovlj v Avstriji). Tistim, ki Ravne uvrščajo med podjetja s tako pomembnostjo, morda v pomislek, če se s tako vlogo res lahko pomirimo. Že dosežene vloge Raven v jugoslo-

Pod snegom

novega — kajti prav zaradi tega se združujejo tudi podjetja izven naše zemlje in pri nas — in dostikrat igra tu važno vlogo čas.

Mihael Ošlak

vanskem prostoru ne bi kazalo zmanjševati.

Vrsta je še elementov, ki bodo za ali proti, za samostojnost ali združitev in ne bomo uspeli že uvodoma vseh niti nakažati.

Eno pa je gotovo. Svetovni pojav združevanja industrije v močne ekonomske skupacije je zajel tudi našo domovino in na Ravnah ne bomo mogli molče mimo. Odločitev za samostojnost ali združitev bo tako daljnosežnega pomena za bližnjo in daljno okolico, da le-ta ne more biti plod odločitev, ki ne bi bazirale na vsestranskem poglobljenem proučevanju vseh elementov. Priprava, študij in analiza je strokovno delo, in nihče od vseh, ki so po položaju in stopnji izobrazbe poklicani, da tu sodelujejo, ne bi smel stati ob strani. Naloga vseh je, da vsak po izobrazbi in položaju primerno prispeva svoj delež in oblikuje stališča, ki bodo v končni redukciji služila kot podlaga in motiv za odločitev.

To je pomembno toliko bolj, ker je javnost v skladu s principi vztrajnosti do problema združevanja negativno motivirana. Ni to agitacija, temveč poziv na odgovorno in poglobljeno delo, na strokovno obdelavo argumentov, ki bodo s svojo težo in odgovornostjo pomagali oblikovati odločitev, ki bo v interesu Raven. Tako delo pa ni lahko, zahteva napor, samoodpoved in odgovornost, je vsekakor težje kot neodgovorno besedičenje in s tem nepremišljeno in neodgovorno zavajanje javnosti. Vodstveni strokovni in politični delavci kraja in tovarne ne bodo mogli mimo tega, da bodo nosili odgovornost za odločitev in njene posledice, ki bodo daljnosežne. Če je naloga strokovnih sodelavcev obdelati realen, kritičen strokoven predlog, potem je naloga političnega vodstva formiranje takega vzdušja, da se bodo strokovni sodelavci počutili čim bolj odgovorne za svoje delo, da nihče ne bo stal ob strani, da bodo vsi strokovni nasprotni predlogi pro-

učeni ter da bo javnost o poteku primerno poučena.

Končna odločitev pa bo političen akt, izražen z referendumom. Interes kraja in zaposlenih je v zanesljivi zaposlitvi, v rastočem standardu in v humanih družbenih odnosih. Strokovna študija naj pokaže, v kateri kombinaciji bo tega več, politična vodstva pa naj poskrbe, da bo javnost pred samim glasovanjem seznanjena in za optimalno rešitev primerno motivirana.

Naše tovarniško glasilo pa naj prevzame vlogo seznanjanja javnosti o poteku in stanju priprav. Vsa stališča in strokovni pogledi naj najdejo tu svoje mesto. To pa pomeni, da bomo slišali tudi o stališčih, ki bodo prikazala senčne plati združevanja slovenskih železarn. To je poziv, pa tudi obveznost, mogoče celo garancija, da se bomo počutili bolj odgovorni za svoje akcije. Javnost pa upravičeno pričakuje, da bo obveščena o obeh plateh.

Ivan Zupan, dipl. inž.

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

Upravni odbor je na sejah meseca januarja razpravljal o materialu in predlogih za zasedanje delavskega sveta podjetja, o delni spremembi organizacije železarne Ravne in pogojih uvajanja skrajšanega delovnega časa. Seznanil pa se je tudi z vsebino poročila inšpekcijske službe SDK o pregledu poteka inventure za lansko leto, opravljeno v naši železarni.

Predlog za delno reorganizacijo poslovanja v naši železarni je vseboval reorganizacijo komercialnega sektorja in VEO. V smeri doslednejše delitve dela je delna sprememba organizacije predvidena tudi v TKR, toda ker predlog še ni do kraja izoblikovan, ni mogel biti predmet razprave. Upravni odbor je zasnovano reorganizacijo komercialnega sektorja osvojil, imel pa je pripombe na predlagano reorganizacijo VEO. Čeprav naj bi nova organizacija po utemeljitvi predlagateljev odpravila nekatere sedanje pomanjkljivosti, predlog po mnenju upravnega odbora ne nudi dovolj garancije, da bi se sedanje stanje resnično izboljšalo. Razprava pa je opozorila na že večkrat izneseno ugotovitev, da se v železarni pogosto vse preveč ljudi ukvarja z istimi problemi in da med njimi ni pravega sodelovanja in koordinacije dela. Na podlagi takih zaključkov je bilo nato sklenjeno, da se DS posreduje v razpravo in potrditev samo predlog za reorganizacijo komercialnega sektorja, in da naj sedanja organizacija VEO začasno ostane nespremenjena. Zadolžilo pa se je tehnični sektor, da to z vsemi prizadetimi ponovno obravnava in izdela predlog organizacije, ki bo ustrezal tako potrebam podjetja kakor tudi sklopa.

Za predlog plana amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev za letošnje leto je bilo povedano, da je bilo zahtev za sredstva amortizacije in obratov več, kot je na razpolago denarja, zato vsem zahtevam ni mogoče ugoditi. Zaradi tega naj bi znesek, predviden za nadomestitev osnovnih sredstev, ostal nespremenjen v višini, ki jo predvideva predlog. Problem manjkajočih sredstev pa se bo poskušal rešiti

tako, da se bo del naprav, ki so bile predvidene v sredstvih amortizacije, prenesel na investicije, del potreb pa bi pokrili iz sredstev, ki jih bomo pridobili s prodajo za našo železarno neuporabnih osnovnih sredstev. Na ta način bi se skoraj v celoti približali zahtevam obratov in pokrili letošnje zahteve. Upravni odbor je v celoti upošteval podano obrazložitev, zato je sklenil, da se predlog v nespremenjeni obliki posreduje v odobritev DSP.

Predmet razprave je bil tudi izpopolnjeni predlog plana števila zaposlenih za letošnje leto. Prvi predlog je bil izdelan že lansko leto in dostavljen v obravnavo vsem obratom. Zaradi sprememb, ki so ali še bodo nastopile v proizvodnih obratih z dodatnim uvajanjem neprekinjenega tehnološkega procesa, pa se je pokazalo za potrebno, da je tedaj pripravljeni predlog dopolniti. Število zaposlenih se tudi po sedanjem predlogu ne spremeni, premiki bodo izvršeni le znotraj obratov. Novost predstavlja le predlog, da se število zaposlenih za IVD skupino ne planira, predvideva pa se montažna skupina, za katero pa je število planirano že v remontnih obratih. Montažna skupina naj bi v čim večji meri prevzela dela, ki jih sedaj za naše podjetje opravljajo tuji izvajalci. Upravni odbor je pri tem menil, da bi plan števila zaposlenih bilo treba uskladiti z obsegom del, ki naj bi jih prevzeli od drugih izvajalcev. Če to v okviru obratov ne bi bilo možno, naj bi se njihovo število upoštevalo pri obsegu montažne skupine. Razprava o tem pa je opozorila tudi na problem obračunavanja OD zaposlenih v skupini za IVD. Razen delavcev, ki so bili v to skupino premeščeni zaradi odvečnega števila v proizvodnih obratih, jih je bilo nekaj premeščenih tudi iz VEO. Ti skupno z zaposlenimi v remontnih obratih opravljajo povsem enaka dela, prejemajo pa različne OD. Na nakazane probleme je bilo pojasnjeno, da je število zaposlenih v obratih planirano na obseg in količino proizvodnje, in da bi, če bi hoteli to spremeniti, morali najprej ugotoviti, kakšen obseg

del smo za lastne potrebe lansko leto opravili sami in kaj vse ter v kakšnem obsegu smo dela naročili pri drugih izvajalcih. Šele ko bi bil izdelan pregled, bi se lahko izoblikoval predlog za število zaposlenih, ki nam bi bil za izvršitev obsega takih del potreben. Za problem OD zaposlenih v IVD skupini pa je bilo povedano, da naj ta skupina letos ne bi več obstajala, in da naj bi zaposleni v montažni skupini prejeli OD po delu, ki ga bodo dejansko opravljali.

Delavski svet naj bi obravnaval tudi predlog za odpis in razvrednotenje nekurantnega materiala v višini nekaj nad 32 milij. S din. Rečeno je bilo, da je delavski svet že lansko leto odobril odpis nekurantnega materiala za nekaj nad 200 milij. S din, zato bi vzporedno s predlogom za novi odpis moral biti izdelan tudi pregled, koliko materiala, odpisanega lani, smo ponovno aktivirali, koliko smo ga uspeli prodati, in koliko smo ga morali vrniti na skladišče starega železa za ponovno pretopitev. Na tako zahtevo je bilo pojasnjeno, da je bil material, katerega odpis je lani odobril DS, iz 18 pozicij prepeljan na skladišče starega železa in aktiviran po ceni starega železa, da smo nekaj tega materiala uspeli prodati drugim podjetjem, del pa so ga prevzeli nazaj obrati in ga uporabili za podrejene namene. Upravni odbor je upošteval mnenje komisij, ki so opravile pregled materiala, in na podlagi njihovih ugotovitev sklenil, da je predlog za razvrednotenje in odpis materiala posredovati v odobritev DSP.

Upravni odbor je bil tudi seznanjen, da je bila v času od 11. do 17. januarja 1968 opravljena kontrola poteka dela na popisu in inventuri za lansko leto. Pregled so opravili organi SDK podružnice v Mariboru. Pri pregledu je bilo ugotovljenih nekaj nepravilnosti, ki jih mora železarna po njihovem nalogu odpraviti takoj oziroma v času, določenem v odločbi. Razprava o ugotovljenih nepravilnostih je potrdila mnenje, da z uvedbo kontinuiranega popisa materiala razreda 3 v železarni nismo dosegli tistega, kar smo želeli oziroma smo

pričakovali. Ugotovitve inšpekcijskih organov so potrdile misel, da ne bi bilo napak, če bi naši organi upravljanja od časa do časa pri za to usposobljenih institucijah naročili pregled našega poslovanja. Taki občasni pregledi nas bi lahko opozorili na morebitne pomanjkljivosti in njihovo odpravo oz. potrdili pravilnost poslovanja. Po obravnavi je bilo odločeno, da moramo v železarni v rokih, ki jih je določila komisija, takoj odpraviti nakazane pomanjkljivosti. S tem v zvezi je UO:

— imenoval predstavnika naše železarne, ki bo v predmetni zadevi v imenu podjetja podal potreben zagovor;

— sklenil, da naj oddelek za kontinuirani popis zaloga materiala razreda 3 še nadalje ostane v sedanjem organizacijskem sestavu, dodalo pa naj bi se dodatno še tretjega delavca;

— oddelek za organizacijo in študij dela naj izdela navodila in obrazce, na podlagi katerih se bo kontinuirani popis materiala razreda 3 nadalje vršil;

— imenoval je komisijo za ponoven popis avtomobilskih gum v uporabi in komisijo za popis drobnega inventarja.

Ponovno je bila načeta obravnava o skrajševanju delovnega časa. Osnova za razpravo je bil predlog, ki ta problem podrobneje obravnava. V predlogu so opisani vzroki, zaradi katerih v železarni intenzivneje nismo mogli pristopiti k skrajševanju delovnega časa, obdelani pa tudi dve možni rešitvi uvedbe skrajšanega delovnega časa za zaposlene samo na dopoldanski izmeni. Program prehoda na skrajšani delovni čas je DSP sprejel že meseca junija 1966. S programom so bili istočasno sprejeti tudi pogoji, ki bi jih morali ob postopnem uvajanju skrajšanega delovnega časa izpolniti. Zaradi spremenjenih tržnih pogojev, ki vplivajo na spremembo strukture naročil, in ostalih pogojev, ki imajo odraz na obseg naše proizvodnje, pa prvotno določenih pogojev ni več mogoče doseči. Zato je pogoje skrajševanja delovnega časa prilagoditi sedanjemu stanju. Pri izpopolnjenem programu in načrtu skrajševanja delovnega časa pa bo po mnenju predlagateljev ločiti:

— obrate in oddelke, kjer so štiri izmene najprimernejši način za boljše izkoriščanje naloženih sredstev in zniževanje proizvodnih stroškov;

— obrate in proizvodne naprave, kjer tedenska prekinitev dela občutno ne vpliva na proizvodne stroške, in je dvo- ali triizmensko delo najbolj sprejemljivo. V teh obratih bo s skrajšanim delovnim časom uvesti dodatne stalne tedenske proste dneve.

Problem za sebe pa predstavlja delo samo na dopoldanski izmeni. Za uvedbo skrajšanega delovnega časa za to skupino zaposlenih sta zaenkrat predlagani dve varianti, ki naj bi služili kot osnova za razpravo. Po prvi varianti naj bi bil za to skupino zaposlenih delovni čas od ponedeljka do četrtega od 7.30 do 12. ure in od 13. do 17. ure, v petkih pa od 7.30 do 12. ure in od 13. do 16. ure, sobota pa bi bila prosta. Po drugem predlogu pa naj bi se od ponedeljka do četrtega delalo od 7.30 do 12. ure in od 13.30 do 17.30, v petkih pa od 7.30 do 12. ure in od 13.30 do 17. ure, sobota pa bi bila prosta.

Prva varianta bo verjetno bolj interesantna za tisti del zaposlenih, ki se dnevno vozijo na delo, medtem ko bodo predlog za daljši odmor verjetno zagovarjali tisti, ki so navajeni na opoldanski počitek.

V razpravi je bilo rečeno, da bo uvajanje skrajšanega delovnega časa z uvedbo dela preko celega dneva verjetno zahtevna naloga, da pa bi bilo prav, da bi organ, za katerega bo dogovorjeno, da izoblikuje končen predlog, obdelal tudi ostale pogoje, ki so vezani na uvedbo takega delovnega časa, kot so prevozi, prehrana in varstvo predšolskih in šolskih otrok, kar sicer v celoti ni v domeni naše železarne. V iskanju možnosti in pogojev prehoda na skrajšani delovni čas ter učinkovitejše prisotnosti zaposlenih na delu je bil načrt tudi problem delitve OD. Upravni odbor se je strinjal z ugotovitvijo, da je z uvajanjem deljenega delovnega časa, ki ga je začela zvezna državna uprava, in ki se postopoma prenaša tudi na gospodarstvo, nov moment, ki ga moramo upoštevati, zato je v zvezi s tem sklenil:

— predlog za uvajanje skrajšanega delovnega časa je odstopiti komisiji za postopno skrajševanje delovnega časa v železarni z napotilom, da naš prvotno sprejeti program in načrt skrajšanega delovnega časa ponovno predela in upravnemu odboru predloži njegovo izpopolnitev. Pri izpopolnjenem predlogu je predvideti učinkovitejšo prisotnost na delu pri delavcih, ki niso v turnusu, zato je upoštevati uvajanje delovnega časa preko celega dneva. Komisija mora ob iskanju možnosti učinkovitejše prisotnosti na delu zajeti tudi problem delitve OD in ostale pogoje, ki so na njegovo uvedbo vezani, kot so prevozi, prehrana in ostali faktorji, ki v celoti niso v domeni naše železarne. Komisija lahko po potrebi k oblikovanju predloga pritegne tudi ostale strokovne delavce.

Komisija za kadre in delovna razmerja je seznanila upravni odbor s problematiko, ki se pojavlja v naši železarni v zvezi z zaposlitvijo pripravnikov, strukturo zaposlenih in štipendiranjem. Po ugotovitvah ko-

misije nastopa pri zaposlitvi pripravnikov problem v dolžini pripravniške dobe in v tem času pripadajočih OD. Komisija meni, da doslej za uvajanje v delo pripravnikov ni bilo dovolj storjenega. Po njenem mnenju bi morali za pripravnike imeti izdelan program uvajanja, ki bi urejal potek njihovega dela in uvajanja v delo pripravniške dobe. Tega pa v železarni še nimamo urejenega, zato tudi zaključek, da na tem področju doslej nismo storili dovolj. Res je tudi, da pri za to odgovornih delavcih vedno ni bilo dovolj razumevanja za strokovno vodenje in uvajanje pripravnikov v delo. Na vprašanje pripravnikov je komisija navezala tudi problem kvalifikacijske strukture zaposlenih. Ta se po njenih navedbah v obdobju zadnjih petih let ni bistveno izboljšala in imamo še vedno precejšnja odstopanja med zahtevano in dejansko stopnjo strokovne izobrazbe. Struktura zaposlenih naj bi se predvsem izboljšala s prihodom in zaposlitvijo naših štipendistov. Čeprav štipendiramo precejšnje število dijakov, pa število tistih, ki prihajajo na delo v železarno, ni zadovoljivo. Na visokih šolah imamo pogostne pojave, da štipendisti prekinjajo študij zaradi neizpolnjevanja študijskih pogojev ali pa se po končanem študiju zaposlijo v drugih podjetjih, čeprav jim tudi v naši železarni nudimo njihovi strokovni usposobljenosti ustrezno zaposlitev. Podoben primer je s štipendisti na višjih šolah. Ti predvsem težijo za tem, da se po končanem šolanju vpišejo na fakulteto, zaradi česar vsaj v naših primerih na svojem pomenu izgublja prvostopenjski študij. Določen napredek smo zabeležili pri delavcih s SS izobrazbo. Napredek je bilo dosežen največ s TSS oddelkom za odrasle na Ravnah, medtem ko je na ostalih srednjih šolah, predvsem pa na oddelku za metalurgijo, precejšen osip. Razlog za to je iskati v dejstvu, da na tem oddelku zaradi premajhnega števila kandidatov ni sprejemnih izpitov in so v šolo sprejeti vsi, ki se za študij na tem oddelku odločijo.

V zadnjih petih letih smo v železarni posredno ali neposredno v vzgojo kadrov

• BRATSTVO • NOVI TRAVNIK JUGOSLAVIJA

TVORILNICA MAŠINA I MATRICIRANIH OTKOVAKA

Telefon 79 022, 79 042, 79 067, 79 082 — Telegram: BRATSTVO NOVI TRAVNIK
Telex: 41314 — Zvezni račun kod SSK Filijala, Travnik broj 100 601 404

GENERALNOJ DIREKTORU
ŽELEZARNA RAVNE
RAVNE NA KOROČKEM

VAS
NAS

5.1

8.

PREDMET:

Naši međusobni poslovni odnosi su u prošloj 1967. godini bili dobri, a naša je želja da se ovi odnosi i dalje razvijaju sa još više poslovnog uspjeha u ovoj 1968. godini.

GENERALNI DIREKTOR,

Škrt Radoslav, dipl. meš. inž.

Dedek Mraz je obiskal tudi DTK

Foto: R. Gradišnik

investirali 4.487.477,70 N din, kar sigurno ni malo. Če upoštevamo rezultate, ki smo jih na tem področju v istem obdobju dosegli, ne moremo mimo ugotovitve, da se nam za te namene vložena sredstva niso v zadostni meri obrestovala. Upravni odbor je ob razpravi nakazanih problemov ugotovil, da je meseca decembra lani izšel zakonski predpis, ki urejuje vprašanje zaposlitve pripravnikov. Temu ustrezno bomo morali to vprašanje urediti tudi v naši železarni. Upravni odbor pa se je strinjal z ugotovitvijo, da razporeditvi pripravnikov, njihovem usmerjanju in uvajanju v delo doslej nismo posvetili potrebne pozornosti, in da je vzporedno s tem rešiti tudi nakazani problem njihovih osebnih dohodkov. Pri vprašanju, kako v železarni izboljšati strukturo zaposlenih, se vedno srečujemo z dvema problemoma. Zaradi zadostnega števila zaposlenih na delu zadnje čase ne moremo sprejeti niti vseh absolventov MIS, na drugi strani pa je pri ocenitvi delovnih mest vedno prisoten močan pritisk za čim višjo stopnjo zahtevane strokovne izobrazbe. Zaradi teh nasprotij pri zasedbi delovnih mest često odstopamo od zahtevanih pogojev oziroma stopnje strokovne izobrazbe. Razen sredstev za strokovno izobraževanje znotraj železarne smo doslej v celoti pokrivali tudi potrebe IC. Po mnenju upravnega odbora pa bi bilo prav, da bi izobraževalni center sedaj, ko se predvideva povišanje stopnje prispevka iz OD, pričel z akcijo, da bi iz tega naslova dobil del sredstev, predvsem za financiranje TSS oddelka za odrasle na Ravnah. Potem ko se je upravni odbor seznanil z nakazano problematiko, in ko so bila izoblikovana v razpravi izražena mnenja in stališča, je sklenil:

- kadrovske oddelke mora v skladu s predpisi izdelati predlog pravilnika o sprejemanju na delo, zaposlitvi in usmerjanju pripravnikov. Vzporedno s predlogom pravilnika mora skupno z oddelkom za organizacijo in študij dela pripraviti tudi predlog za usklajitev OD pripravnikov. Oba predloga je predložiti upravnemu odboru;
- izobraževalni center je opozoriti, da v zvezi s povišano prispevno stopnjo pri ustreznih organih postavi zahtevo, da bi iz tega naslova dobil sredstva za potrebe fi-

nanciranja TSS, oddelka za odrasle na Ravnah;

- da bi se v železarni pričela izboljševati struktura zaposlenih, naj za sprejem na delo odgovorni organi pri zasedbi delovnih mest v večji meri kot doslej upoštevajo prosilce, ki bodo izpolnjevali zahtevane pogoje prostih delovnih mest;

- upravni odbor se zaveda, da bo sistem štipendiranja na srednjih, višjih in visokih šolah še nadalje zadržati, treba pa je pri odločanju za prosilce bolj kot doslej iskati in upoštevati mnenje šole, katero so pred tem obiskovali.

Z ostalih področij poslovanja pa je upravni odbor sprejel naslednje odločitve:

Na predlog centralne komisije za inventuro sta bili v predlaganem sestavu imenovani komisiji za ocenitev popisnega stanja in za ugotavljanje razlik in njihovih vzrokov razreda 5 in 6.

Osvoji se predlog zdravstvenega doma Ravne na Koroškem in odobri, da se meseca januarja in februarja letos izvrši cepljenje zaposlenih proti gripi. Stroški cepjenja se plačajo za dejansko število cepljenih.

Za delno kritje stroškov občnega zbora se je gasilskemu društvu naše železarne odobrila enkratna dotacija v znesku 100.000 S din. V istem znesku in za iste namene je bila enkratna dotacija odobrena tudi krajevemu združenju ZB NOV Ravne. Oba zneska bremenita postavko neinvesticijskih izdatkov za lansko leto, s katero razpolaga UO.

Na predlog uprave podjetja in posameznih sektorjev so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo:

- Branku Špragarju 10-dnevno potovanje v SZ. Potovanje bo opravljeno z avionom;

- inž. Mitji Šipku 4-dnevno potovanje v Zahodno Nemčijo;

- Vasiliju Terseglavu 5-dnevno potovanje v Holandijo;

- inž. Leopoldu Gamsu 5 in pol dnevno potovanje na Švedsko;

- inž. Franju Mahorčiču in inž. Radu Jelerčiču 8-dnevno potovanje v Zahodno Nemčijo;

- Marijanu Blažiču 6-dnevno potovanje v SZ. Potovanje bo opravljeno le, če bo

naš predstavnik, ki je že v Sovjetski zvezi, pri razgovorih potreboval dodatno strokovno pomoč oziroma bi njegova udeležba na razgovorih bila potrebna;

- Jožetu Matitzu 1-dnevno potovanje v Italijo;

- Antonu Godcu poldnevno potovanje v Avstrijo;

- Ivanu Štehariku, šoferju osebnega avtomobila, 1-dnevno potovanje v Italijo;

- za opravljanje nujnih operativnih poslov v Avstriji so se tov. Maksu Viterniku za naslednje obdobje odobrile 4 dnevnice, ki jih bo obračunal na podlagi odobrenih in opravljenih službenih potovanj.

Na predlog vodstva livarne je bilo odobreno, da se zaposlenim v modelni mizarini, ki so zaradi kratkega dobavnega roka morali delati preko rednega delovnega časa, izplačajo v celoti za te namene opravljene nadure.

V razpisno komisijo za razpis in imenovanje ravnatelja izobraževalnega centra Ravne je bil za našega predstavnika v komisijo imenovan Ivan Zupan, dipl. inž. strojništva.

V skupščino komunalne skupnosti za zaposlovanje v Velenju je bil za naslednjo mandatno dobo dveh let za predstavnika naše železarne imenovan tov. Franc Golob.

Na predlog komisije za kadre in delovna razmerja so bile tov. Francu Leskošku za čas izrednega študija na VSPV v Ljubljani odobrene iste ugodnosti, ki veljajo za ostale zaposlene, ki so kot izredni slušatelji vpisani na raznih srednjih in višjih šolah.

Na utemeljen predlog vodstva strokovnih služb in uprave podjetja je upravni odbor v smislu člena 7 pravilnika o delitvi stanovanj odločil, da je v železarni zaposlenemu Ferdu Gnamušu in Edvardu Javorniku pri prvi naslednji delitvi zagotoviti stanovanje. Stanovanje se dodeli še pred delitvijo na obrate pod pogojem, da oba pred vselitvijo vplačata prispevek, določen s pravilnikom o delitvi stanovanj.

Upravni odbor se je seznanil s sklepi 6. skupne seje občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti občine Ravne na Koroškem, v katerih priporočajo delovnim organizacijam, da zaostrijo kriterije pri delitvi dohodka na sklade in OD. Obravnava priporočila je pokazala, da smo pri nas doslej že vseskozi vodili zmerno in pametno politiko delitev sredstev, zato se ugotovitve občinske skupščine na našo železarno ne nanašajo. Upravni odbor pa meni, da bi bilo prav, da se razen delovnih organizacij na ta problem opozori predvsem zavode in ostale ustanove, kjer osebni dohodki zaposlenih po razpoložljivih podatkih znatno presegajo OD zaposlenih v gospodarstvu.

Upravni odbor je moral kot navadno na sejah obravnavati še ostale vloge in prošnje, ki so prispele na njegov naslov. Prošnje so se največ nanašale na odobritev izredno plačanega dopusta in na želje po posredovanju v raznih osebnih zadevah prosilcev. O rešitvi teh vlog pa so bili prosilci osebno pismeno obveščeni ali pa so bile vloge odstopljene strokovnim službam, v katerih pristojnost spada reševanje zadev.

-et

Skopušтво je brat bogastva.

Sicilija

Z zasedanja delavskega sveta

Na zasedanju meseca januarja je bil delavskemu svetu predložen v obravnavo:

- predlog za reorganizacijo komercialnega sektorja,
- predlog plana amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev za leto 1968,
- prenos osnovnih sredstev na obratna sredstva in predlog sprememb na osnovnih sredstvih naše železarne,
- predlog za odobritev odpisa in razvrednotenje nekurantnega materiala,
- predlog za podaljšanje roka za predložitev zaključnega računa za leto 1967,
- predlog za razpis vodilnih delovnih mest.

Delavski svet se je v razpravi največ zadržal na predlogu reorganizacije komercialnega sektorja. V obrazložitvi predloga je bilo rečeno, da so se spremenili pogoji prodaje, in da so na tržišču nastale kvalitativne spremembe med proizvajalci in potrošniki, ki jih moramo upoštevati tudi v naši železarni. Da bi se novim tržnim pogojem lažje prilagodili, je potrebna delna reorganizacija komercialnega sektorja. V tem smislu je tudi pripravljen predlog, ki naj bi bil predmet razprave. Po predlogu naj bi se komercialni sektor razdelil na dva kompleksa, na kompleks prodaje in kompleks oskrbovanja. Kompleks prodaje naj bi zajel celotno realizacijo naših izdelkov in uslug na domačem ter inozemskih tržiščih. Zato bo treba prodajno službo številčno in kvalifikacijsko okrepiti. Želi se doseči večja prisotnost naše železarne tako na domačem kakor tudi na inozemskih tržiščih. Z močnejšim strokovnim sestavom želimo izboljšati odnose do odjemalcev ter odkrivati in razvijati potrošnje naših izdelkov. Z vodenjem perspektivne prodajne politike pa naj bi vplivali na tokove razširjene reprodukcije in osvajanje novih izdelkov. Po taki razdelitvi naj bi prodajna služba bila razdeljena po oddelkih, ki bi bili razdeljeni po enakosti izdelkov in tehnologiji. V sestavu prodajne službe naj bi bil še kalkulacijsko faktorni oddelek, dejavnost za raziskavo tržišča, propagando in statistiko in skladišče gotovih izdelkov. Novost organizacije je tako v združitvi prodaje v enoten kompleks. Tudi področje oskrbovanja se po predlogu slično kot prodaja, ne glede na to, ali nabavljamo materiale iz domačih ali inozemskih virov, združuje v enoten kompleks. V okviru tega področja bi imeli oddelek za nabavo osnovnega materiala, oddelek za pomožni material, oddelek za uvoz, referat za osnovna sredstva in enotno vodenje skladišč. Vode oddelek bi odgovarjali za najugodnejšo nabavo, količinski in kvalitetni prevzem, za pravilno normativno stanje zalog, za priznanje in likvidacijo računov in za redno oskrbovanje obratov s potrebnim materialom. Z novo organizacijo se želi doseči za podjetje najugodnejša nabava, kontinuirano oskrbovanje, znižanje zaloga materiala razreda 3 in s tem povečanje dohodka. V sklopu komercialne bi poleg kompleksa prodaje in nabave bil še oddelek za dopremo in odpremo. Težko je, je bilo rečeno, že vnaprej predvideti, koliko bo tako strokovno okrepljena prodajna služba pri prodaji naših izdelkov bolj uspešna, nesporno pa je, da bomo na ta način v bodoče bolj, kot smo bili doslej, prisotni na tržišču.

Razprava je potrdila ugotovitev, da se čuti potreba po okrepitevi prodajne službe, da pa se ta ni pokazala šele sedaj, temveč je prisotna že najmanj dve leti. Zaradi delno neurejenih odnosov z veletrgovino zahteva prodaja izdelkov veliko administrativnega dela. Zato problem samo s strokovno, ne da se istočasno ustrezno poveča tudi administrativni kader, v celoti ne bo rešen. Naši odnosi do odjemalcev so bili, kar so tudi sami potrdili, doslej v redu, niso pa bili popolnoma v redu, kar zadeva izpolnjevanje dobavnih rokov. Te smo pogosto kasnili iz povsem neobjektivnih vzrokov. Smo pa, kakor je bilo rečeno v razpravi, prepozno prislunili zahtevam tržišča. Sedanji situaciji v zvezi s prodajo naših izdelkov ni kriva dosežanja zasedba prodajne službe, temveč razmere, ki vladajo na tržišču. Na nakazane probleme je bilo pojasnjeno, da se reorganizacija komercialnega sektorja predlaga zato, da se sedanje stanje poskuša izboljšati, ne da bi sedaj zaposlenim v prodajni službi mogli očitati,

da svojega dela niso v redu opravljali. Diskutanti so opozorili tudi na potrebo po prevajalcu za tuje jezike in menili, da bi to delovno mesto kazalo predvideti v okviru sedanje organizacije. Na izraženo mnenje je bilo pojasnjeno, da je to delovno mesto predvideno v dokumentacijskem centru TKR, katerega organizacija pa bo delavskemu svetu predložena v obravnavo na enem izmed naslednjih zasedanj. Posamezni diskutanti so v razpravi o nalogah novo razdeljenega komercialnega sektorja opozorili tudi na vlogo, ki naj bi jo pri nabavi materialov v bodoče odigrala nabavna služba. Pri tem so opozorili na težave, ki se pojavljajo zaradi pretiranih zahtev obratov za naročila določenih vrst materialov, zaradi česar se kopičijo zaloge, ki po nepotrebnem obremenjujejo naša obratna sredstva in skladiščni prostor.

Delavski svet je po končani razpravi ob upoštevanju vzrokov in potreb, ki so narekovale reorganizacijo komercialnega sektorja, predlog v celoti osvojil.

Za predlog plana amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev za letošnje leto je bilo povedano, da imamo za te namene skupno na razpolago samo 4 milijone N din. Od teh jih je 1.490.665 že angažiranih za nabave v lanskem letu, tako da za letos ostane na razpolago le še 2.509.335 N din. Komisija, čeprav je predlog pripravila v sodelovanju z vodstvi obratov, je bila pred težko nalogo, kako z razpoložljivimi sredstvi kar najbolj zadovoljivo pokriti naše potrebe. Potem ko je iz zahtev izločila del naprav, ki jih bomo prenesli na investicije, in upoštevala še sredstva, ki naj bi jih pridobili s prodajo za našo železarno neuporabnih osnovnih sredstev, je lahko izoblikovala predlog v obliki, kot je predložen za današnjo razpravo. Od sredstev, ki so na razpolago, naj bi ob upoštevanju že angažiranih sredstev iz lanskega leta dobili letos za svoje potrebe na razpolago: sklop obratov jeklarne 350.719 N din, TPO 939.860 N din, sklop mehanskih obratov 1.069.526 N din, sklop VEO 1.304.500 N din, TKR 114.385 N din in uprava za splošne potrebe 221.010 N din. Na predlog člani niso imeli nobenih pripomb. Bila pa je postavljena zahteva po pojasnilu, če je v letošnjem planu amortizacije upoštevana gradnja vodovodnega omrežja znotraj železarne. Za te namene so bile, kot je bilo ugotovljeno, že pred leti nabavljene cevi, ki pa so sedaj uskladiščene na odprtem prostoru brez potrebne zaščite in zato izpostavljene vsem vremenskim vplivom. Na zastavljeno vprašanje je bilo pojasnjeno, da zaradi omejenih sredstev amortizacije in ostalih nujnih del vseh naših potreb letos ne bo mogoče pokriti, zaradi česar v plan amortizacije ta dela niso vključena. Delavski svet je nato plan amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev v obliki, kot je bil predložen, potrdil.

Delavski svet je bil nato seznanjen, da so bili izdani dopolnilni predpisi, ki določajo, katere delovne priprave se naj v bodoče štejejo za obratna in ne več za osnovna sredstva delovnih organizacij. Po novih predpisih se vsa sredstva, ki imajo krajšo življenjsko dobo od enega leta ali pa je njihova življenjska doba sicer večja od enega leta, pa se uporabljajo kot delovne priprave in njihova vrednost ne presega 1000 N din, ne smatrajo več za osnovna, temveč za obratna sredstva. Zato bi moral delavski svet izdati soglasje, da se opravi potrebna preknjižba naštetih vrst sredstev iz sklada osnovnih sredstev na sklad obratnih sredstev. Delovna sredstva, ki bi jih po tem predpisu prenesli na obratna sredstva, so bila navedena v posebnem seznamu, ki obsega skupno 276 pozicij. Njihova nabavna vrednost znaša 377.955,42 N din. Ob upoštevanju že odpisanega dela po stanju na dan 28. 2. 1967, ki znaša 197.344,19 N din, znaša sedanja vrednost teh sredstev še 180.611,23 N din. Ker je šlo v danem primeru samo za zadovoljitev predpisov, je delavski svet preknjižbo vrednosti delovnih sredstev in njihov prenos iz sklada osnovnih sredstev na obratna sredstva odobril. Razen prenosa sredstev iz osnovnih na obratna sredstva je delavski svet potrdil še predlog komisije za odpis prevozne motorne črpalke znamke beresford, ki je že amortizirana in za potrebe naše gasilske službe ni več uporabna.

Dva rodova — na sprejemu upokojujencev-jubilantov govori Luka Juh

V železarni smo za nabavo in vodenje zaloga materiala razreda 3 uvedli ABC sistem, po katerem vsake tri mesece ugotavljamo nekurantnost zaloga tega materiala. Komisije, ki so bile imenovane za ugotavljanje kurantnosti materiala, so skupno z odgovornimi referenti in skladiščniki popisale ves material razreda 3, pri katerem v zadnjih šestih mesecih ni bilo obračanja. Komisije so upoštevale kurantnost blaga, morebitno bodočo potrošnjo in na podlagi tega pripravile predlog za odpis za našo železarno nekurantnega materiala. Za odpis se predlagajo razni polizdelki, pomožni material, nemetalni dodatki, laboratorijski material, elektro material in livarski okviri. Pri polizdelkih in pomožnem materialu gre za materiale, ki jih zaradi spremembe proizvodnega programa in zastaranih izvedb ne moremo več uporabiti. Nemetalni dodatki so postali neuporabni zaradi hitrega staranja in sprememb. Tudi laboratorijski material je zaradi spremembe tehnologije analiziranja zastarel in je za kemične analize neuporaben. Elektromaterial, ki naj bi bil odpisan, je v zalogi še iz časa okupacije in ne ustreza novim elektro tehnološkim predpisom. Z modernizacijo livarne pa je tudi del livarskih okvirov postal neuporaben, del pa je dotrajan ali iztrošen in tako ni več uporaben. Knjižna vrednost materiala, ki se predlaga za razvrednotenje in odpis, znaša 355.681,14 N din, njegova vrednost po razvrednotenju 28.239,49 N din oziroma odpisani del 327.441,65 N din. Predlagatelji se zavedajo, da predlagani odpis predstavlja določeno obremenitev dohodka podjetja. Material razreda 3 naj bi se tudi v bodoče popisoval vsake 3 mesece, vendar menijo, da bodo postavke v bodoče za razvrednotenje in odpise znatno manjše. Delavski svet je upošteval ugotovitve komisij in strokovnih delavcev, da je material, ki se predlaga za razvrednotenje in odpis, že iztrošen ali pa za naše potrebe zaradi spremenjenih tehnoloških postopkov ni več uporaben, zato je predlog osvojil.

Delavski svet je bil nato seznanjen, da bi moral predložiti zaključni račun za lansko leto do 20. februarja 1968. Če tega ne bi storili, lahko služba SDK proti podjetju in za to odgovornim delavcem izvaja sankcije. Dopuščena pa je možnost, da se rok za predložitev zaključnega računa podaljša, vendar najdalj do konca meseca februarja.

Zaradi obsežnosti del, ki jih je treba še pred tem opraviti, predvsem v zvezi z inventuro in spremenjenim sistemom zajemanja podatkov, pa zaključnega računa do roka, ki je določen, ne bo mogoče izdelati, zato je bilo predlagano,

da delavski svet odobri, da zaprosimo za podaljšanje roka za predložitev zaključnega računa.

Delavski svet se je informiralo, da je direktor GRS tov. Engelbert Gostenčnik vložil zahtevek za priznanje osebne pokojnine, in da je s tem v zvezi podal odpoved delovnega razmerja v naši železarni. Delovnega razmerja naj bi bil na njegovo osebno željo razrešen 31. 5. 1968. Nadalje bodo s potrjeno reorganizacijo komercialnega sektorja predvidoma nastale nekatere spremembe tudi na drugih vodilnih delovnih mestih, za katera o razpisu in zasedbi odloča delavski svet podjetja. Zato je bilo predlagano, da naj delavski svet v smislu naših internih predpisov imenuje komisijo, ki bo opravila razpis teh delovnih mest in na podlagi prijav pripravila predlog zasedb izpraznjenih vodilnih delovnih mest. Komisija naj bi štela pet članov, vse člane pa imenuje delavski svet.

Po obravnavi vseh predlogov, ki so bili predmet dnevnega reda, je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

— potrdi se nova organizacija in razdelitev komercialnega sektorja;

— potrdi se plan amortizacije za nadomesti-

tev osnovnih sredstev v letu 1968 v višini 4 milijonov N din;

— odobri se prenos in preknjižba delovnih sredstev, navedenih v seznamu do tek. št. 276 iz sklada osnovnih sredstev na sklad obratnih sredstev, katerih nabavna vrednost znaša 377.255,42 N din, odpisani del na dan 1. 3. 1967 znaša 197.344,19 N din, sedanja vrednost pa 180.611,23 N din;

— odobri se odpis prevozne motorne črpalke beresford, ki je že v celoti amortizirana in za potrebe gasilske službe železarne ni več uporabna;

— odobri se odpis in razvrednotenje materialov razreda 3, navedenih v predlogu, katerih knjižna vrednost znaša 355.681,14 N din, odpisani del 327.441,65 N din, sedanja vrednost pa 28.239,49 N din;

— odobri se, da naša železarna zaprosi službo družbenega knjigovodstva za podaljšanje roka za predložitev zaključnega računa za lansko leto do 29. 2. 1968;

— v komisijo za razpis in izbiro kandidatov za izpraznjena vodilna delovna mesta se imenujejo: inž. Franjo Mahorčič, inž. Jože Rodič, inž. Ivan Zupan, Edo Javornik in Janez Žnidar.

-et

Sprememba pri plačevanju obveznih prispevkov k stroškom za zdravstvene storitve in pripomočke

Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev na Ravnah na Koroškem je 28. decembra 1967 na svojem zasedanju spremenila sklep o plačevanju obveznih prispevkov, katere so zavarovane osebe dolžne prispevati k stroškom za zdravstvene storitve. Navedeni sklep se uporablja že od 1. januarja 1968 dalje, zato smatramo za potrebno, da obvestimo naše sodelavce o njihovih pravicah in dolžnostih, ki jih predpisuje navedeni sklep. Kadar zavarovane osebe uveljavljajo pravico do zdravstvenega varstva, prispevajo k stroškom za naslednje zdravstvene storitve in pripomočke:

I.

1. Za obisk zdravnika na bolnikovem domu 5 N din za vsak prvi obisk pri isti bolezni (diagnozi), kadar se ta opravi na zahtevo zavarovane osebe.

Pripomba: prispevek plačajo vse zavarovane osebe brez izjeme: prispevek se plača samo za 1 obisk ne glede na število članov gospodinjstva, katere je treba pri istem obisku pregledati.

2. Za vsak prevoz z reševalnim vozilom v zdravstveni zavod oziroma iz zdravstvenega zavoda na bolnikov dom, ki ga odredi zdravnik oziroma ga naknadno odobri, 10 N din.

Prispevek se ne plača za prevoze v zdravstveni dom (pripomba: ne pa iz zdravstvenega zavoda na bolnikov dom), če gre za življenjsko nevarne poškodbe, za nalezljive bolezni, za katere je obvezna prijava, ali za duševne bolezni, če je bolnik nevaren za okolico.

Pripomba: prispevek se plača samo za prevoz zavarovane osebe v zdravstveni zavod oziroma iz zavoda na bolnikov dom, ne pa za prevoz iz enega zdravstvenega zavoda v drugi zavod.

3. Za preglede in zdravljenje zastrupitve z alkoholom 50 % stroškov za prvih 5 dni zdravljenja.

Pripomba: prispevek se plača samo za preglede in zdravljenje zastrupitve z alkoholom, ne pa tudi za bolezni ali poškodbe, ki so nastopile kot posledica pijanstva, na primer zlom noge in podobno. Če cena zdravljenja ni določena v stacionarnem zavodu z oskrbnim dnevem, se plača prispevek samo k stroškom zdravljenja pijanosti. Prispevek plačajo vse zavarovane osebe brez izjeme.

4. Za pregled pri zdravniku-specialistu zaradi ugotavljanja zdravstvenega stanja 5 N din za vsak prvi pregled ob isti bolezni (diagnozi).

Prispevek se ne plača:

— za obiske brez zdravniškega pregleda zgolj zaradi administrativnih storitev;

— za preglede v specialističnih ambulantah, ki delajo na dispanzerski način;

— za preglede v izvajanju medicinske rehabilitacije;

— za preglede v zvezi z nosečnostjo in porodom;

— za preglede pri nalezljivih boleznih, za katere je obvezna prijava vseh tuberkulozo;

— za preglede rakastih obolenj;

— za preglede sladkorne bolezni;

— za preglede pri duševnih boleznih in epilepsiji;

— za preglede mladine do 15. leta starosti oziroma do 26. leta starosti, če so zavarovani kot družinski člani, ter za vajence in učence strokovnih šol s praktičnim poukom;

— za preglede hospitaliziranih oseb.

5. Za medicinsko intervencijo ob prekinitvi nosečnosti 80 N din.

Od plačila prispevka so izvzeti:

mladina do 15. leta starosti oziroma do 26. leta, če je zavarovana v svojstvu družinskih članov, ter vajence in učence poklicnih strokovnih šol s praktičnim poukom.

II.

Kadar zavarovane osebe uveljavljajo pravico do zdravstvenih storitev (do zobne nege in zobno protetične pomoči ter zobno protetičnih sredstev), prispevajo k stroškom 25 % od enotnega republiškega cenika za naslednje zobozdravstvene storitve:

1. za pregled zobovja, za zalivke (plombe), za poliranje starih zalivk, za odstranitev zobnega kamna in za slikanje zob;

2. za vsa nesnemna (fiksna mostovna) protetična sredstva vključno polplemenito kovino;

3. za vsa nesnemna protetična sredstva (zobne proteze);

4. za sredstva in posege v čeljustni ortopediji (ortodonska dela — uravnavanje zob), če zavarovana oseba ta pripomoček izgubi, uniči ali ga ne uporablja po navodilih zdravnika.

Od udeležbe pri stroških za zobozdravstvene storitve pod 1., 2. in 3. točko so izvzeti:

otroci in mladina do vključno 15. leta oziroma do vključno 26. leta starosti, če so zavarovani kot družinski člani, vajenci in učenci strokovnih šol s praktičnim poukom.

Pripomba: prispevka k stroškom ne plačujejo zavarovane osebe za naslednje zobozdravstvene storitve:

a) za izdiranje zob (injekcije, ekstrakcije, izklesanje in drugi kirurški posegi, kot so incizije, resekcija, postoperativno zdravljenje in podobno);

b) za zdravljenje zob (indirektno kritje amputacije, zdravljenje in polnjenje korenike, trepanacija, obsevanje, zdravljenje paradentoze, gingivitisa, stomatitisa in podobno);

c) za čeljustno ortopedijo (ortodonska dela — uravnavanje zob) razen v primerih, če zavarovana oseba ta pripomoček izgubi, uniči ali ga ne uporablja po navodilih zdravnika.

III.

Zavarovane osebe, ki uveljavljajo pravico do ortopedskih čevljev ali posamezne druge vrste ortopedskih in drugih pripomočkov, sanitarnih priprav in sanitetnega materiala, prispevajo k stroškom:

a) 50 N din za proteze, ortopedski aparat za zgornje oziroma spodnje ude (razen za terminalni podaljšek in umetno pest), kovinsko sandalo, ortopedski korzet, invalidski voziček, usnjene rokavice, kilni pas, suspensorji, trebušni pas, steznik, usnjeno kapo in lasuljo;

— 40 N din oziroma 70 N din za navadne čevlje k protezi ali za ortopedske čevlje, in sicer 40 N din do velikosti številke 35, za večje pa 70 N din;

— 15 N din za palico, bergle in ortopedske vložke, ki niso vdelani v ortopedske čevlje;

— trojni znesek, ki je predpisan kot prispevek zavarovane osebe za zdravlila, za gumijaste nogavice (kratke za skočni sklep nadkolenice in podkolenice), navleke za krn po amputaciji, elastične povoje, nočno posodo, brizgalko za injekcije, žepni pljuvalnik, gumirani posteljni podložek, gumijasto blazinico ali gumijasti kolobar, razprševalec ali inhalator;

b) 20 N din za vse vrste očesnih pripomočkov;

— 50 N din za ojačevalni slušni aparat.
Od udeležbe pri stroških za sredstva in pripomočke pod a) so izvzeti:

— otroci in mladina do 15. leta starosti oziroma do 26. leta, če so zavarovani kot družinski člani, ter vajenci in učenci strokovnih šol s praktičnim poukom, in osebe po dvojni ali večkratni amputaciji udov nad zapestjem ali nad gležnjem in osebe, ki imajo paraplegijo, triplegijo ali tetraplegijo — razen za čevlje k protezam, ortopedске čevlje in usnjene rokavice;

— vse zavarovane osebe za vrečico za vodo, pasove z vrečico za blato po operacijah, endotrahialne kamne, stalne katetre in gumijaste cevi za umetno hranjenje.

Od udeležbe pri stroških za pripomočke pod točko b) so izvzeti:

otroci in mladina do 15. leta starosti oziroma do 26. leta starosti, če so zavarovani kot družinski člani, ter vajenci in učenci strokovnih šol s praktičnim poukom.

Franc Čegovnik

Varstvo pri delu zahteva razumevanje in sodelovanje

Poročilo o varstvu pri delu v železarni Ravne za 1967. leto

Preteklo, 1967. leto je bilo za Jugoslovane leto varnosti ali borbe proti obratnim delovnim nezgodam in poklicnim obolenjem. Pomembno priznanje nam je bilo dano z organizacijo in izvedbo V. svetovnega kongresa za preprečevanje delovnih nezgod in poklicnih obolenj, ki je bil od 2. do 9. julija 1967 v Zagrebu. Jugoslavija je postala prva socialistična država, v kateri je bil tak kongres. Zagreb je razen Pariza, Rima, Bruslja in Londona imel čast nuditi gostoljubje 1200 delegatom svetovnega kongresa — strokovnjakom s področja varstva pri delu iz 50 držav.

Duh V. kongresa ter leto borbe proti delovnim nezgodam in poklicnim obolenjem je prežl tudi našo železarno. Z rezultati zaključne analize lahko zadovoljno ugotavljamo, da je bilo naše delo dovolj uspešno ter smo tudi v naši železarni dodali svoj prispevek celotni jugoslovanski skupnosti v tej široki akciji borbe proti delovnim nezgodam in poklicnim obolenjem.

Pa si nekoliko pobližje ogledimo, pri čem smo pri varnosti dela bili v letu 1967 uspešni in kakšne možnosti imamo za to tudi v bodoče, da naše delavce obvarujemo pred zlom in nesrečo ter jim nudimo čim boljše pogoje za srečno in varno delo.

Za lažje razumevanje primerjajmo najprej širše statistične podatke o gibanju delovnih nezgod v SRS in v panogi črne metalurgije, da lahko v njih najdemo tudi svoje pravo mesto.

Razpoložljiva poročila o gibanju delovnih nezgod, ki jih je izdala statistična služba republiškega zavoda za socialno zavarovanje, in problematika delovnih nezgod, ki jo je izdala inšpekcija dela SR Slovenije, prikazujejo splošno karakteristiko gibanja delovnih nezgod v SR Sloveniji.

Izveček teh podatkov je objavila stro-

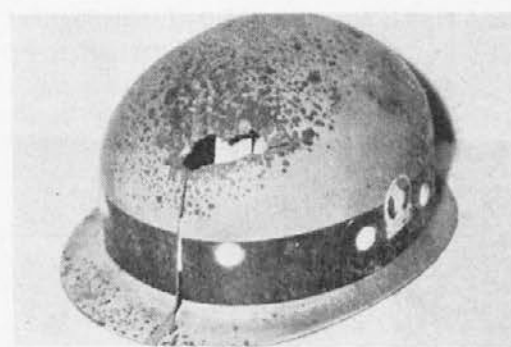
Za pripomočke, katerih nabavna cena je nižja od predpisanega prispevka, plača zavarovana oseba nabavno ceno.

K stroškom za zdravila, ki jih predpiše zdravnik javne zdravstvene službe, upoštevajoč sklep o zdravilih, ki jih ni mogoče predpisati na račun sklada zdravstvenega zavarovanja in sklepa o listi zdravil, ki se smejo predpisovati na račun sklada zdravstvenega zavarovanja, plača vsaka zavarovana oseba za vsako izdano zdravilo ne glede na njegovo ceno, ob izdaji v lekarni ali kakšnem drugem zdravstvenem zavodu znesek 3 N dinarje.

Navedenega zneska za zdravila ne plača zavarovana oseba za tista predpisana zdravila, za katera je potrebna neposredna intervencija strokovnega zdravstvenega delavca.

Zavarovana oseba plača za izdano zdravila stalni znesek, ki je določen na območju komunalne skupnosti, na kateri se recept uporabi.

Fanika Korošec

Zaščitna čelada, ki je delavcu Tonetu Kričanju iz topilnice dne 6. V. 1967 pri delu v livni jami rešila življenje.

Pri prenašanju zaboja za vložek VF peči z žerjavom ga je udaril pokrov zaboja tako močno po glavi, da je počila čelada, tov. Kričanj pa je delo nadaljeval nepoškodovan! Takih in podobnih primerov je bilo v letu 1967 v železarni še več!

Pogostnost se izračuna po formuli:

Indeks frekvence $F =$

$$= \frac{\text{število nezgod} \times 10^6}{\text{število učinkovitih delovnih ur}}$$

Indeks težine $T =$

$$= \frac{\text{število izgubljenih delovnih dni} \times 10^6}{\text{število učinkovitih delovnih ur}}$$

Po takih merilih je rezultat našega podjetja proti ostalim rudnikom in železarnam v združenju jugoslovanskih železarn za leto 1967 naslednji:

Podjetje	Indeks frekvence	Indeks težine
Rudnik Ljubija	16,8	227,1
Železarna Ravne	19,4	507,4
Železarna Zenica	23,1	463,4
Železarna Nikšić	25,0	618,0
Železarna Štore	38,9	602,3
Železarna Sisak	39,2	1093,0
Rudnik Lukavac	41,1	303,8
Rudnik Vareš	43,1	432,4
Železarna Jesenice	47,0	1061,0
Železarna Smederevo	48,1	583,2
Valjarna Zemun	55,7	717,2
Železarna Ilijaš	62,6	1026,1
Skupaj:	34,4	668,2

Zelo ugoden za naše podjetje je podatek indeksa frekvenc 19,4, ki nas uvršča na drugo mesto med vsemi in na prvo mesto samo med železarnami. Skupno povprečje indeksov težine 34,4 je zelo visoko.

Manj ugoden za nas je pokazatelj indeksa teže nezgod 507,4, ki je še nekaj pod skupnim povprečjem 668,2.

Primerjava obeh podatkov med tremi slovenskimi železarnami pokaže, da je naša železarna v 8-mesečnem obdobju 1967 leta na področju varnosti dela dosegla zelo ugoden rezultat, ki je daleč uspešnejši od ostalih dveh slovenskih železarn.

Iz primerjave podatkov »poškoduje se vsak x zavarovanec«, je možno med industrijskimi dejavnostmi in panogami primerjati tudi naše rezultate.

poškoduje se vsak

1. gozdarstvo	6. zavarovanec
2. gradbeništvo	8. zavarovanec
3. kmetijstvo, obrt, industrija in rudarstvo	10. zavarovanec

STATISTIČNI PREGLED POGOSTOSTI DELOVNIH NEZGOD IN IZGUBLJENIH DELOVNIH DNIN PO KOLEDARSKIH LETIH

Koled. leto	Pov. št. zaposl.	Štev. nezgod	%	Ponesr. vsak	St. izg. dnin	Izg. dneve zaradi nezg. na zaposlene	Izg. dneve na nezgodo
1951	1910	692	36,2	2,8	—	—	—
1952	1742	639	36,6	2,7	10.741	6,15	16,8
1953	1780	534	30,0	3,3	9.476	5,32	17,7
1954	1939	470	24,2	4,1	6.305	3,20	13,4
1955	2133	410	19,2	5,2	7.450	3,50	18,15
1956	2240	224	10,0	10,0	5.547	2,40	24,7
1957	2226	199	8,9	11,2	4.812	2,20	24,2
1958	2221	216	9,7	10,3	4.735	2,10	21,9
1959	2237	190	8,5	11,8	4.946	2,20	26,0
1960	2475	215	8,7	11,5	4.845	1,95	22,5
1961	2576	258	10,1	10,0	6.455	2,51	25,0
1962	2599	263	10,0	9,9	6.467	2,49	24,6
1963	2753	295	10,7	9,4	7.716	2,80	26,2
1964	3069	333	10,8	9,2	9.336	3,04	28,0
1965	3189	240	7,52	13	6.150	1,92	25,6
1966	3202	151	4,71	21	3.855	1,20	25,5
1967	3197	145	4,56	22	3.958	1,23	27,2

- poškoduje se vsak
4. promet 11. zavarovanec
5. črna metalurgija (UJŽ) 12. zavarovanec
6. Železarna Ravne 22. zavarovanec

Nezgodnemu elementu smo se uspešno upirali

Ob zaključnem poročilu za leto 1966 so mnogi strokovnjaki s tega področja komentirali, da je bil dosežen izreden padec delovnih nezgod v železarni Ravne pod 5 % na stalež zaposlenih le morda slučaj, ki se ne bo kmalu ponovil.

Resnično je bil storjen velik korak naprej, vendar smo bili prepričani, da bomo z določenimi izkušnjami in s sodelovanjem vseh članov kolektiva tudi naprej uspešno kljubovali nezaželenemu nezgodnostnemu elementu.

To nam potrjujejo tudi statistični podatki v poročilu o varstvu pri delu v železarni Ravne za 1967. leto.

Odstotek vseh delovnih nezgod, ki so se pripetile delavcem naše železarne v letu 1967, se je proti letu 1966 še nekoliko znižal in znaša 4,56 %.

Skupno se je torej poškodovalo 145 delavcev. V to število je vključenih tudi 19 nezgod, ki so se pripetile na poti od doma do delovnega mesta in od delovnega mesta do doma. Brez teh znaša odstotek nezgod le 3,94. Samo pri delu v tovarni pa se je poškodovalo 126 delavcev.

Vidno znižanje nezgod je pri delu v tovarni, kjer jih je kar 16 manj od lanskega leta. Povečalo se je le število nezgod na poti od 10 na 19 primerov. Vseh nezgod pa je 6 manj od lanskega leta.

Stalež zaposlenih delavcev v letu 1967 je znašal 3197 in je za 5 delavcev manjši od

prejšnjega leta. Zato so izračunani odstotki na stalež zaposlenih v letu 1967 še ugodnejši.

V nadaljevanju obravnavamo za primerjavo delovnih nezgod samo nezgode, ki so se pripetile na delu, brez nezgod na poti. Brez nezgod sta termoeenergetski obrat in gradbeni remont, za kar jima čestitamo in se za sodelovanje na področju prizadevanja borbe proti nezgodam lepo zahvaljujemo.

Zelo uspešni so bili naši osnovni obrati, kjer je potrebno na prvem mestu omeniti obrat mehanične delavnice, ki je pri 576 zaposlenih dosegel 2,25 % nezgod. Obrat livarne je izboljšal rezultat proti lanskemu letu za 1,4 %. Obrat topilnice je znižal odstotek nezgod proti letu 1966 za 0,81.

Skupni odstotek 8,19 nezgod pri delu je za obrat topilnico pri danih delovnih pogojih izreden.

Nekoliko več nezgod je bilo zabeleženih v obratu valjarne, v katerem se je odstotek zvišal za 2,05 %. Podrobnejša analiza nam pove, da bi tudi tu marsikatera nezgoda lahko odpadla.

Skupni odstotek 3,94 % za celo podjetje, prikazan v statističnem pregledu delovnih nezgod po obratih za leto 1967, nam pove, da so tudi obrati kovačnica, termična obdelava, vzmetarna, jeklovlek, elektro in strojni remont, promet, TKR, predračunska in investicijsko vzdrževalna skupina dali svoj velik delež za doseženi uspeh.

Nezgode zunaj podjetja

V skupnem številu nezgod 145 v letu 1967 je bilo vključenih 19 nezgod, ki so se pripetile na poti od doma do delovnega mesta in od delovnega mesta do doma.

Število nezgod izven podjetja se je torej proti letu 1966 več kot podvojilo.

13,1 % na poti od vseh nezgod nas opozarja na splošno tendenco povečanja cestnega prometa, naraščanje privatnih zasebnikov s kolesi in motornimi vozili ter veliko število vozačev (1040), ki se vozijo na delo v železarno s svojimi vozili in javnimi prometnimi sredstvi od Tople, Leš, Kotelj, Strojne pa vse do Mislinja. Izmed poškodovanih delavcev na poti na delo ali z dela domov je kar 13 vozačev in le 6 delavcev, ki stanujejo na območju Raven. Delavci so bili enako nepazljivi na poti na delo, poškodovalo se jih je 9, in na poti z dela, poškodovalo se jih je 10.

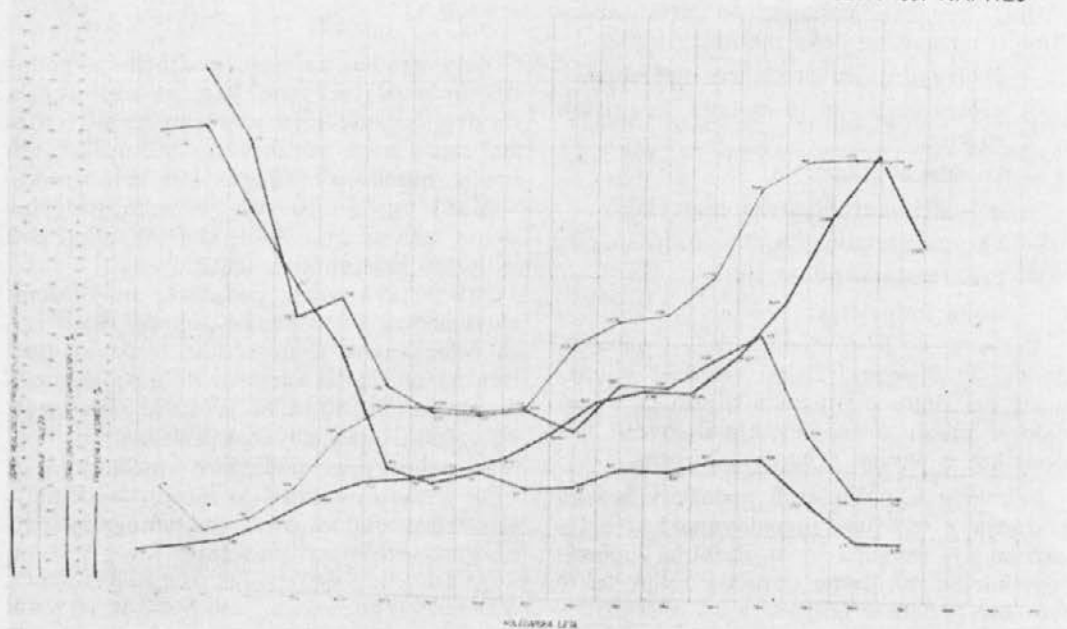
Na poti na delo se je pripetilo največ nezgod v jutranjih urah, na poti z dela pa v popoldanskih urah. To je povsem razumljivo, saj je v obeh časih gostota prometa enaka.

Prav tako je bilo razmerje med nezgodami na poti, ki so se pripetile v zimskem času, in nezgodami na poti, ki so se pripetile v pomladanskem, letnem in jesenskem času. Pozimi se je poškodovalo 10 oseb, v ostalem času pa 9. Glavni vzrok pozimi je poledenela cesta, poleti pa povečana gostota prometa z lastnimi motornimi vozili.

Od skupnega števila nezgod na poti se je poškodovalo zaradi poledenele ceste 7 oseb, zaradi padcev na slabi cesti 2 osebi, zaradi karambolov z motornimi vozili 5 oseb, na vožnji z avtobusi 3 osebe in zaradi višje sile, izredno močne nevihte 1 oseba.

KOROŠKI ŽELEZARJI TOLČEJO NEZGODNOSTNI ELEMENT

POGOSTOST DELOVNIH NEZGOD V ŽELEZARNI RAVNE NA KOR OD LETA 1951 NAPREJ

Spodnja, debelejša krivulja predstavlja odstotek nezgod na stalež zaposlenih. Višja debelejša krivulja predstavlja odstotek izgubljenih delovnih dnin zaradi nezgod na učinkovito opravljene dneve. Zgornja tanka in na koncu ravna krivulja predstavlja stalež zaposlenih. Krivulja s strmim padcem na koncu predstavlja realizacijo proizvodnje

Posledice nezgod na poti so običajno zelo hude ter so povezane z dolgotrajnim zdravljenjem in običajno invalidnostjo, zato je potrebno in koristno v bodoče izvesti med našimi delavci še več preventivnih akcij o prometni vzgoji ter disciplini prihajanja in odhajanja delavcev na delo in z dela domov.

Teža nezgod in njene posledice

Med 145 poškodovanimi delavci je bilo 6 primerov s težjimi posledicami. Po 2 sta bili v livni jami in kovačnici, po 1 pa v pripravi vložka in valjarni. Nezgode z najbolj tragičnimi posledicami, to je smrtne, v letu 1967 ni bilo nobene.

Kljub registriranju 139 primerov nezgod z lažjimi poškodbami ne moremo govoriti, da je bila narava teh nezgod lahka.

To nam dokazujejo podatki o izgubljenih delovnih dneh zaradi nezgod. Skupno je bilo kar 3958 delovnih dni zaradi posledic delovnih nezgod. Tu ugotavljamo celo povečanje izgubljenih delovnih dni za 103. Primerjava izgubljenih delovnih dni zaradi nezgode na posamezno nezgodo nam pove, da odpade na nezgode v 1967. letu kar 27,2 dne. Če primerjamo izgubljene dneve zaradi nezgod na stalež zaposlenih, pa odpade na zaposlenega letno 1,23 dne.

Vendar nam število 3958 izgubljenih dni ne da povsem realne slike o teži naših delovnih nezgod.

Vemo, da je zdravljenje poškodovancev zaradi posledic nezgod krajše. V skupno število so poleg potrebnih dni za rehabilitacijo posledic zaradi poškodbe vključene tudi dneve zdravljenja drugih bolezni. Prav tako je skupnemu številu dodanih nekaj dni zaradi poznejših posledic, ki zahtevajo ponovitev zdravljenja. Včasih je pri teh vprašanje, ali ne gre za nove primere nezgode, ki so se lahko pripetile tudi doma. Največ pa gre na skupni račun števila izgubljenih izpadnih dni zaradi nezgod, ko delavec po okrevanju težjega nezgodnega primera in posledic invalidnosti čaka na razporeditev na novo delovno mesto ali na invalidsko upokožitev. Podrobna preveritev izgubljenih delovnih dni zaradi nezgod bi nam z upoštevanjem navedenih možnosti gotovo dala realnejšo sliko časa zdravljenja posledic poškodb, nastalih zaradi delovnih nezgod.

Analiza nezgod po zunanjih vzrokih

Za zunanje vzroke ali vire nezgod se upoštevajo vplivi delovnega okolja, strojev, surovin, transportnih naprav, ročni transport itd.

Uspešno poseganje v borbo proti delovnim nezgodam zahteva dosledno analizo vsake delovne nezgode in ugotovitve njenega zunanjega vzroka. Le tako je možno zunanje vzroke tudi sanirati in odpravljati.

Razčlemba nezgod po zunanjih vzrokih nam prikazuje, da je bilo od skupnega števila 145 zaradi delovnih strojev 29 primerov nezgod ali 20 %. Na drugem mestu so padci predmeta na človeka, 27 primerov ali 18,6 %. Slede padci oseb na istem nivoju in strojni transport materiala s 13 primeri ali 8,9 %, vdor ali padec tujega telesa v oko in motorno vozilo na cestah javnega prometa z 9 primeri ali 6,2 %, ročno ali mehanizirano orodje in ročni transport materiala s 7 primeri ali 5,5 %; padec z

enega nivoja na drugi s 5 primeri ali 3,6 %; ostali slučajni padci in pretirana toplota z 2 primeroma ali 1,4 % in ostali nepredvideni vzroki z 20 primeri ali 13,8 %.

Zanimiva je ugotovitev, da imajo primarno vlogo zunanjih vzrokov še vedno delovni stroji, padci predmeta na človeka in padci oseb na istem nivoju. Le z izboljšavo organizacije dela, večjo odgovornostjo in boljšo delovno disciplino ter usmerjanjem izobraževanja se lahko izboljša preventivna dejavnost za odpravo najpogostejših zunanjih vzrokov nezgod.

Analiza nezgod po vzrokih

Po vzrokih razčlenjujemo nezgode na tehnični faktor, v katerega so vključene tehnične pomanjkljivosti in slaba organizacija dela, ter osebni faktor, ki proučuje psihofiziološke pomanjkljivosti ali vedenje človeka na delovnem mestu.

Poleg zunanjih vzrokov ali virov je enako važno analizirati vse vzroke nezgod, kot so nesmotrn in nepazljiv način dela, kršitev varnostnih predpisov, motnje v tehnološkem postopku itd., da lahko nezgode preprečujemo.

Podatki analiziranih 126 nezgod, ki so se pripetile na delu v železarni Ravne, povedo, da je bil najpogostejši vzrok za nezgodo nesmotrn in nezanesljiv način dela. Zaradi tega je bilo 51 primerov ali 40,3 %, zaradi kršitve varnostnih predpisov je bilo 25 primerov nezgod ali 19,9 %, zaradi motenj v tehnološkem postopku 19 primerov ali 15,1 %, zaradi delovnega okolja 15 primerov ali 11,9 %, zaradi pomanjkanja poklicnih izkušenj in neurejene delovne priprave pa 7 primerov ali 5,6 % in zaradi pomanjkljivosti delovanja strojnih naprav 2 primera ali 1,64 %.

Vzroki delovnih nezgod nam narekujejo smernice za odpravo nesmotrnega in nezanesljivega načina dela; kršitev varnostnih predpisov itd. z boljšo strokovno usposobitvijo delavcev in z boljšim poznavanjem varnosti dela. To pa lahko dosežemo le z različnimi načini poučevanja in iz-

obraževanja delavcev na najbolj ogroženih delovnih mestih in seveda tudi drugod.

Mnogi vzroki pa so povezani z neurejenostjo delovnega okolja, kar je pri nas še tipično za marsikateri obrat ali oddelek in nezadovoljivo organizacijo dela. Potrebna je večja angažiranost organizatorjev in voditeljev proizvodnih procesov.

Kvalifikacijska struktura, delovna doba in starostna struktura ponesrečencev

Zanimivi so podatki, da se je poškodovalo največ kvalificiranih delavcev 55 ali 37,90 %, katerim slede polkvalificirani delavci 54 ali 37,29 % in šele nato nekvalificirani delavci 31 ali 21,37 %, priučeni 3 ali 2,07 % ter visokokvalificirani in z višjo izobrazbo 2 ali 1,37 %.

Po času zaposlitve pred nezgodo je razpredelnica naslednja:

	Primer	%
manj kot 1 mesec	2	1,37
od 1 do 3 mesece	2	1,37
od 3 do 6 mesecev	9	6,21
od 6 do 12 mesecev	3	2,08
od 1 do 3 let	61	42,07
od 3 do 5 let	12	8,28
od 5 do 10 let	20	13,79
10 let in več let	36	24,83
skupaj:	145	100,00

Največ ponesrečenih, kar 42,07 %, je med 1 do 3 let zaposlitve, sledijo ponesrečenci z več kot 10 let prakse s 24,83 %, ponesrečenci s 5 do 10 let prakse 13,79 % itd.

Sorazmerno malo je ponesrečenih delavcev z manj kot 12 meseci dela.

Taki rezultati nas ponovno opozarjajo na potrebno izobrazbo in obnavljanja strokovnega znanja ter varnostnega pouka starejših delavcev.

Pred nekaj leti je bil rezultat ravno obraten.

Procentualna udeležba ponesrečenih udeležencev po starostni strukturi je naslednja:

Bela mehkoba

Foto: M. Dolinšek

	primerov	%
do 20 let	15	10,34
od 20 do 30 let	68	46,89
od 30 do 40 let	29	20,00
od 40 let naprej	33	22,77
skupaj:	145	100,00

Iz razpredelnice je razvidno, da je relativno visoko število nezgod pri starejših delavcih, pri mlajših pa nižje. Taka tendenca je opazna tudi iz statističnih poročil, ki zajemajo širše dejavnosti.

Nezgode po dnevih v tednu in utrujenosti

Nezgode po dnevih spremljamo že 14 let in opažamo, da so med dnevi, v katerih se pripeti največ nezgod, le neznatno majhne razlike. V posameznih letih se situacija spreminja in ugotavljamo, da pri tem ni prave zakonitosti.

Skupna primerjava 14-letnih podatkov nam da naslednje zaporedje najpogostejših primerov nezgod po dnevih: ponedeljek, sredo, torek, četrtek, sobota, nedelja.

Pri ugotavljanju nezgodnih primerov po času dela ali utrujenosti pa smo ugotovili zakonitost, ki nam pove, da se pri nas poškoduje največ delavcev po četrti uri dela. Tako je bilo tudi v preteklem 1967. letu, še bolj nazorno pa je to razvidno iz zbirnih 14-letnih rezultatov. V tej zvezi bomo morali posvetiti posebno pozornost razporedu delovnega časa, odmora itd. ter upoštevati vpliv skrajšanega in deljenega delovnega časa kot tudi prostih sobot.

Poškodbe po vrsti

Po vrstah poškodb je bilo največ udarcev in zmečkanin 87, urezov in vbodov 13,

opeklin 11, prelomov 10, očesnih in ostalih 18.

Podrobnejšo analizo poškodb po vrstah izdela vsako leto zdravstveni dom.

Zasledovanje posameznih vrst poškodb pri nezgodah nam prikazuje, na katere napake in nevarnosti moramo delavce pri delu najbolj opozarjati in katera zaščitna sredstva so jim najbolj potrebna.

Poklicna obolenja

V 1967. letu je bilo v železarni Ravne 6 primerov poklicnih obolenj silikoze.

Od teh sta dva primera nova. Eden se je pojavil v obratu čistilnice, drugi pa v topilnici. Ostali primeri poklicnih obolenj so bili ugotovljeni v prejšnjih letih in so se oboleli delavci zdravili za posledicami silikoze.

Vsi oboleli delavci so bili invalidsko premeščeni. Drugih obolenj poklicnega značaja v 1967. letu v železarni Ravne ni bilo. Prav tako ni bilo nobenih primerov zastrupitve in infekcijskih obolenj.

Kot preventivna dejavnost so se izvajali periodični zdravniški pregledi za delavce na ogroženih delovnih mestih. Za vse delavce pa je bilo izvedeno cepljenje proti gripi.

Problematika delovnih invalidov

V letu 1967 je bilo v železarni Ravne obravnavanih po predlogu zdravnika obratne ambulante na invalidsko komisijo 43 primerov invalidnosti dela. Od teh je bilo 11 primerov dokončno rešenih, ostali primeri so še v postopku. Od dokončno rešenih primerov je bilo 7 delavcev premešče-

nih na druga delovna mesta, 5 delavcev je bilo invalidsko upokojenih, enemu delavcu ni bila priznana invalidnost. Vsi so že prejeli od KZSZ Ravne na Koroškem odločbe o priznanju kategorije invalidnosti. Od invalidskih primerov, ki so še v postopku, smo že brez dokončne odločitve invalidske komisije iz Maribora sami premestili 13 delavcev na drugo delovno mesto.

Od predlaganih primerov invalidov dela je bilo obravnavanih:

	primerov
zaradi poklicnih bolezni	10
zaradi poškodb pri delu	5
zaradi ostalih bolezni	28

Ker še ni poznana dokončna diagnoza bolezni, obstaja možnost, da bo med 28 primeri navadnih bolezni še kak primer poklicnega obolenja.

Ostala varnostna problematika in preventivna dejavnost

V skladu s 70. členom temeljnega zakona o varstvu pri delu je bilo preskrbljeno za periodične preiskave kemičnih in bioloških škodljivosti in mikroklima.

V obratu nove valjarne so bile opravljene toplotne meritve na vseh delovnih mestih.

V čistilnici jeklenih ulitkov so bila določena mesta za kontrolo zaprašnosti v delovnem okolju zaradi ugotavljanja učinkovitosti odpraševalnih naprav. Vzetih je bilo nekoliko vzorcev zraka za ekološko in mineralno analizo. Meritve mikroklima je opravil zavod za zdravstveno varstvo Maribor — enota za ekologijo dela.

STATISTIČNI PREGLED DELOVNIH NEZGOD PO OBRATIH ZA LETO 1967

Obrati	Zbirni podatki za leto 1966			Število nezgod po koledarskih mesecih												Zbirni podatki za leto 1967		
	povpr. staleža	število nezgod	odstotek	januar	februar	marec	april	maj	junij	julij	avgust	september	oktober	november	december	povpr. staleža	število nezgod	odstotek
Topilnica	254	21+2	9,0	1	3	1	1	2	—	1	—	3	1	2	5+1	244	20+1	8,60 × 8,19
Livarna	475	32+1	6,9	5	1	—	1	3	2	4	2	2	3+2	—	2	454	25+2	5,94 × 5,50
Kovačnica	297	17	5,7	—	1	1	1	2	1	—	2+1	—	2	3	3	219	16+1	7,76 × 7,30
Valjarna	229	17	7,4	4	—	1	3	1+1	2	1	5	4	3+1	2	2+2	296	28+4	10,81 × 9,45
Termična obdelava	65	1	1,5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	61	1	— × 1,49
Mehanska obdelava	592	18	3,2	1	1	—	1	3	1	1	1	—	2+1	1	1+1	576	13+2	2,60 × 2,25
Vzmetarna	80	5	6,2	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	76	3	— × 3,94
Jeklovlek	43	1+1	4,6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	39	2	— × 5,12
Energetski	109	6	5,5	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+1	—	110	+2	1,82 × —
Elektro remont	102	2	1,9	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	+1	—	115	1+2	2,60 × 0,87
Strojni remont	196	9+1	5,1	—	—	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	198	7	— × 3,53
Gradbeni remont	65	3+1	6,1	—	+1	—	—	—	+1	—	—	—	—	—	—	62	+2	3,22 × —
Promet	106	1	0,9	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	107	2	— × 3,22
TKR	210	2+2	1,9	—	—	1	—	+1	2	—	1	—	—	—	—	216	3+2	2,31 × 1,38
Predračunska	379	7+1	2,1	1	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	+1	380	4+1	1,31 × 1,05
Inv. vzdrž. sk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	44	1	— × 2,27
Skupaj	3202	142+9	4,71 × 4,43	12+2	7+1	6	8	14+2	11+1	8	11+2	15	12+4	8+2	14+5	3197	126+19	4,56 × 3,94

+ pomeni nezgodo na poti od doma do delovnega mesta in od delovnega mesta do doma.

× pomeni odstotek nezgod, ki so se pripetile samo pri delu v tovarni (brez nezgod na poti).

V podjetju je opravljal tehnološki laboratorij kemijskega oddelka železarne Ravne interne meritve koncentracij SO₂ in prasnih delcev v dimnih plinih pri porabnikih goriv ter koncentracij prasnih delcev pri 20 čistilnih napravah in 4 odvzemnih mestih na območju železarne Ravne.

Zavod za zdravstveno varstvo iz Maribora je v sodelovanju z zdravstvenim domom Ravne v oktobru 1967 pričel z meri-

tvami onečiščenja atmosfere na področju kraja Raven in cele občine.

V letu 1967 so bili v železarni Ravne urejeni naslednji tehnični in varnostni ukrepi za izboljšanje varnosti dela in delovnih pogojev:

V obratu livarne je bilo urejeno odsesavanje vnetljivih plinov v lakirnici modelov.

V topilnici so bili nameščeni 4 ventila-

torji za izboljšanje prezračevanja. Nabavljena je bila celotna oprema za klimatizacijo žerjavnih kabin in izboljšana razsvetljava delovnih mest.

V obratu kovačnice je bila izboljšana klimatizacija žerjavnih kabin, na 40-tonskem električnem mostnem žerjavu je bilo nameščeno daljinsko upravljanje.

Izvršena je bila delna premestitev brusilnih rafam in flemarske postaje iz obrata

kovačnice v njen aneks. Izboljšana je bila razsvetljava delovnih mest.

V obratu valjarne je bilo urejeno zračenje nad srednjo progo in nameščeni 3 nadsvetlobniki.

V obratu mehanične je bila urejena la-kirnica, odprševanje brusilnega stroja, sanitarni prostori in ogrevanje lahke me-hanske obdelovalnice.

V obratu vzmetarne je bilo urejeno od-dimljevanje na obeh kalilnih napravah in na napustni peči.

V termoeenergetskem obratu se je ureje-vala razglasna postaja, v obratu prometa pa so se uredili sanitarni prostori.

Skupaj je bilo za ureditev navedenih tehničnih in higiensko zdravstvenih ukrepov z vključenimi sredstvi za tekoče vzdr-ževanje odprševalnih naprav v čistilnici jeklenih ulitkov in čistilnici gredic v novi valjarni porabljenih 1.712.000,00 din.

Poleg porabljenih sredstev za tehnične izboljšave delovnih naprav ter boljše ure-ditev delovnih mest in okolja je bilo za porabljena osebna zaščitna sredstva po-rabljenih 860.000,00 din. Za kuhanje vita-minskega čaja, kave in mleka pa 154.000,00 din. Skupni strošek za porabo osebne za-ščite znaša 1.014.000,00 din.

Poklicno in varnostno izobraževanje

Za novo sprejete delavce je bilo med 1967. letom organiziranih 5 uvajalnih se-minarjev, ki jih je obiskovalo 77 oseb. Za signaliste in privezovalce pri delu z žerjavi je bilo organiziranih 24 tečajev z zaključnimi izpiti. Uspešno je opravilo izpite 662 delavcev.

Za žerjavovodje so bili organizirani 3 tečaji, v katere je bilo vključenih 70 oseb. Ostali tečaji in seminarji so se izvedli za:

- kontrolorje metalurge — z udeležbo 48 oseb,
- strojnike kompresorjev — z udeležbo 6 oseb,
- potrebe mehanske obdelave — z udeležbo 79 oseb,
- iskralce — z udeležbo 11 oseb,
- prometno osebje — z udeležbo 32 oseb,
- elektro varilce čist. — z udeležbo 19 oseb,
- kurjače in strojevodje parnih loko-motiv — z udeležbo 5 oseb,
- žarilce v čistil. — z udeležbo 5 oseb,
- reševanje in prva pomoč — z udeležbo 51 oseb.

Skupaj je bilo vključenih v poklicno in varnostno izobraževanje preko seminarjev in tečajev 1065 delavcev, za kar je bilo porabljenih preko 70.000,00 din.

Navedena problematika o izvršenih varnostnih ukrepih pri delu in porabljena sredstva za namene izboljšanja delovnih pogojev in boljše počutje naših delavcev nam dokazuje, da naše podjetje z vsemi odgovornimi službami, komisijo VPD in odgovornimi osebami vlaga veliko truda in skrbi za izboljšanje varnosti dela.

Statistični in analitični podatki iz letnega poročila nam dokazujejo, da je bil rezultat tega razumevanja in sodelovanja poplačan z uspehi dela.

Ugotovljene slabosti in napake, ki smo jih v poročilu označili oziroma ugotovili, pa bodo naša nadaljnja skrb za borbo proti delovnim nezgodam in poklicnim bole-njem, da bo delo uspešno, prijetno in varno!

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

RAZVOJ MODERNIH ORODNIH JEKEL

(Strokovno posvetovanje 17. januarja 1968)

Da bi lahko tudi naša železarna stopala v korak z napredkom, je potrebno uvažati nekatera nova jekla, ki so že našla po sve-tu veljavo. Posebno so za nas zanimiva orodna jekla z visoko žilavostjo ali obrabno obstojnostjo, predvsem pa z dobro kombinacijo žilavosti ter obrabne obstojnosti.

Po knjigah in novih revijah smo poiskali žilava obrabno obstojna orodna jekla ter ugotovili, da so ruska v glavnem podobna našim osikro in per kvalitetam, nemška nova jekla pa po lastnostih spadajo v do-ločeno skupino ameriških jekel, ki so v li-teraturi popolneje podana kot nemška te vrste. Zato smo vzeli pri naših raziskavah v poštev ameriška jekla, iz katerih se izde-lujejo orodja za delo v hladnem stanju. Za lažjo oceno prednosti posameznih jekel smo raziskovali hkrati tudi žilavost in trdoto jekla utop Mo 2 (ki je zelo žilavo orodno jeklo) in ameriškega novega obrabno zelo obstojnega jekla, ki nima še niti imena, izdeluje pa ga firma Carpenter.

Iz slike se vidi, da imajo ameriška jekla, ki so prišla v poštev, A 3, A 6, S 6 in »carpenter« (v primerjavi z utop Mo 2) sledeče lastnosti.

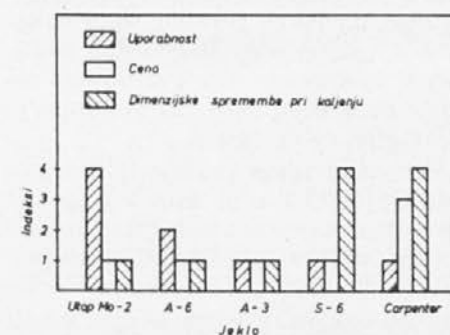
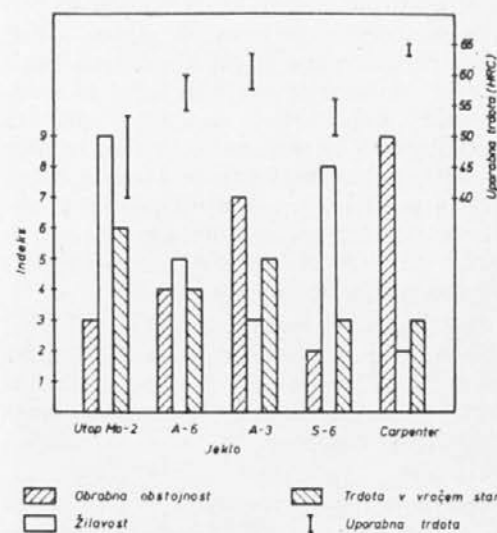
Obrabna obstojnost je največja pri »carpenterju« in A 3, najmanjša pri S 6; A 6 in utop Mo 2 sta malo boljše od S 6. Žilavost imata veliko utop Mo 2 in S 6, majhno »carpenter«; v vročem stanju imata nekaj trdote A 3 in A 6, zelo majhno »carpenter« in S 6, veliko pa seveda utop Mo 2.

Največ se uporablja utop Mo 2, nato A 6 in A 3, pri tem pa moramo vedeti, da je kvaliteta A 3 pravzaprav samo inačica A 2, ki je enako razširjen v uporabi kot utop Mo 2. A 3 se je manj uporabljal, ker je še-le pred kratkim vpeljan.

Po ceni so si ta jekla podobna, le »carpenter« je dražji. Dimenzijske spremem-be pri kaljenju imata večje le »carpenter« in S 6.

Pri izdelavi in obdelavi teh jekel mora-mo vedeti, da se A 3 in A 6 lahko po kova-nju ohlajata le v izolacijskem sredstvu, da se ogrevata za kaljenje zatesnjena v nev-tralen ali rahlo ogljičen material, da ima A 6 nizko kalilno temperaturo in s tem do-ločene prednosti pred A 3. Jeklo S 6 se ne sme dolgo časa pustiti na kovaški tem-peraturi, ker se rada razogljči površina in tedaj seveda ne dosežemo želene trdote po toplotni obdelavi; žari se lahko samo pod 800°C, drugače se pojavi nevarnost tvor-be grafita. To jeklo se kali v olju, prav ta-ko se lahko »carpenter«, pri katerem je velika nevarnost razogljčenja (ima okoli 1,5% C) in se za kaljenje ogreva v solni kopeli ali v peči z varovalno atmosfero. »Carpenter« se naj zelo previdno ogreva za kovanje, žari se na zadovoljivo nizko trdoto izotermno pri 650°C.

Naši preizkusi ameriških jekel in pri-merjava z utop Mo 2 so dali rezultate, ki se ujemajo s podatki iz literature in so pri tem popolnejši. Imamo točne vrednosti za žilavost in trdoto posameznega orodnega jekla, toplotno obdelanega na raznih tem-

Indeksi uporabnih lastnosti modernih orodnih jekel

peraturah. Izrisali smo diagram trdote v odvisnosti od žilavosti ter v njem označili področja, ki naj bi jih zasedale vrednosti, dobljene na jeklih z najboljšo kombinacijo obrabne obstojnosti in žilavosti (kot značilko obrabne obstojnosti smo vzeli trdoto).

Na posvetu smo ugotovili, da ima za našo železarno največ vrednosti jeklo A 3. Zaradi nizke kalilne temperature, kaljivo-sti na zraku in cene je zanimivo tudi jeklo A 6, se pa težko izdeluje (ima okoli 2% Mn) in obdeluje, zato se uporablja predvsem tam, kjer je glavna zahteva pri izdelavi orodja nizka kalilna temperatura. Prepričali smo se spet, da je utop Mo 2 jeklo za velike zahteve in da se mu zveča obrabna obstojnost, če ga izdelujemo z viš-jim ogljikom, zadrži pa dober del svojih kvalit. Jeklo A 3 je namreč po sestavi podobno utopu Mo 2, le ogljika ima 1,2%.

Tako lahko trdimo, da smo tudi za izde-lavo modernih orodnih jekel, od katerih se vse več in več zahteva, tehnološko pri-pravljeni, da se strokovnjaki izdelave in predelave ne boje težav pri vpeljavi novih kvalit.

Franc Uranc, dipl. inž.

JEKLA ZA ORODJA V LESNI INDUSTRIJI

(Strokovno posvetovanje 17. januarja 1968)

Že od leta 1963 se ukvarjamo z vpraša-njem, katero naših jekel je najprimernejše za orodja defibratorja in rafinatorja. Ta orodja so podobna mlinskim ploščam z globokimi utori in služijo za cefranje, vlaknanje lesnih sekancev ter v drugi stopnji za še finejše razvlaknjenje v rafi-natorju.

Mlevne plošče se sestavijo iz segmentov in se privijejo na rotor ter stator defibratorja ali rafinatorja. Pri delovanju se vrti rotor s hitrostjo okoli 500 vrtljajev na minuto ter močno pritiska ob stator. Okoli 5 mm debela rebra se pri takšnih obremenitvah kar hitro obrabijo in tedaj je orodje zanič, kajti ravno med rebri prihaja centrifugalno iz sredine statorske plošče les, ki se nato razcefra in se z oboda mline vlakna pošiljajo v nadaljnji postopek obdelave, dokler ne dobimo ven lesenitnih plošč. Zato so rebra bolj proti sredini mlevne plošče redkejša in nižja.

Cela naprava, ki se uporablja v tovarni »Lesonit« Ilirska Bistrica, je iz Švedske in segmenti defibratorskih ter rafinatorskih plošč so iz jekla, podobnega našemu prokron 2L special, ki je nerjavno martenzitno jeklo.

Uvajanja nove vrste jekla za orodja, ki se pri nas niti ne trošijo v velikih količinah, se je lotevati skrajno previdno. Domnevali smo, da lahko švedsko jeklo nadomestimo s kakšno našo standardno kvaliteto, kajti vpeljava in izdelava novega jekla, ki bi ga uporabljali le za defibratorje in rafinatorje, se ne splača.

Iz naših standardnih kvalitet 12 Mn, elomax IG, OSIKRO-2 in prokron 2 L special smo izdelali nekaj poskusnih garnitur segmentov in rezultate izdržljivosti le teh primerjali z izdržljivostjo švedskega orodja.

Segmenti iz elomax IG so se uporabljali toplotno obdelani na tri različne načine. Polovica vseh preizkušenih segmentov je imela trdoto 50 HRC, druga polovica pa 40 HRC. Trdote švedskih segmentov znašajo okoli 37 do 40 HRC. Pri delu s segmenti iz teh jekel so ugotovili, da so najboljše izdržali segmenti iz elomaxa. Medtem ko so ostali segmenti iz naših jekel odpovedali po 200 do 500 urah delovanja, so imeli elomaxovi še zadosti visoka rebra po 1400 urah. Švedski normalno obratujejo do 1000 ur.

Tako smo se v dogovoru z »Lesonitom« lahko odločili, da je elomax najprimernejše jeklo za segmente defibratorja in rafinatorja.

Vse bi bilo v redu, če bi imeli pri uporabniku ustrezno napravo za izločevanje jeklenih kosov (železniških kavljev, drobcev raznih orodij) iz plasti lesnih sekancev, ki tečejo v bunker za polnjenje defibratorja. Ker magnetni izločevalec večkrat ne deluje in je tudi prešibak, se zgodi, da pride skupno s sekanci v defibrator trd jeklen drobec, ki poškoduje mlevne plošče. Če se razletijo, nastane velika škoda na celi napravi.

Pri vstopu jeklenega vtujka v defibrator s švedskimi segmenti se le-ti ne razrušijo, temveč se podre le tolikšna dolžina reber, kolikoršen je približno presek drobca. Naši elomaxovi segmenti so se nekajkrat popolnoma porušili in zato smo jim najprej zmanjševali trdoto do 37 HRC, nato pa izdelali poizkusno garnituro iz jekla utop Mo 2, ki je najbolj žilavo orodno jeklo. Ti segmenti so obratovali 1100 ur in so torej izdržljivi podobno kot švedski. Kako bi se obnašali pri vstopu trdih delcev v defibrator, pa lahko samo ugibamo, gotovo pa bolje kot elomaxovi.

V rafinatorju se na fino cefrajo vlakna, ki so prišla iz defibratorja, zato so zelo dobri rafinatorski segmenti iz elomaxa, tam namreč ne morejo vstopati trdi kosi.

V diskusiji so na posvetovanju povedali, da je za nas posebno interesantno osvajači še nekatera druga jekla, ki se uporabljajo za več vrst orodij v lesni industriji po vsem svetu. Važno je, da sodelujemo z zanesljivim potrošnikom, kajti urejenost proizvodnje in obratovanja sta pri vpeljavi nove vrste jekla zelo važni postavki. Izdelava elomax segmentov naj se nadaljuje, saj so potrošniki razen Lesonita z njimi zadovoljni.

Še v prihodnje se bodo osvajala nova jekla za segmente, vendar pa se bomo sub-

jektivnim sodbam o kvaliteti in izdržljivosti izognili tako, da predhodno tehničnih podatkov potrošnikom ne bomo dajali. Več moramo misliti na to, da bodo imeli v nas kot podjetje kvalitete zaupanje.

Franc Uranc, dipl. inž.

STROKOVNO POSVETOVANJE O IZDRŽLJIVOSTI LOPATIC PESKALNIH STROJEV

Del posvetovanja o jeklih, odpornih proti obrabi, dne 10. januarja 1968, je bil posvečen tudi problemom izdržljivosti lopatic peskalnih strojev. Kratko poročilo o izkušnjah z domačimi in tujimi materiali je podal inž. Lenasi.

Pred leti je bilo v železarni Ravne malo peskalnih strojev. Lopatice za te stroje smo dobivali iz Titana v Kamniku in iz Livarne v Muti. Relativna poraba teh lopatic je bila velika, vendar absolutno ni dosegala velikih količin, ker je bilo peskalnih strojev malo. Te lopatice je bilo navadno potrebno menjati na vsako izmeno.

Z nabavo novih peskalnih strojev bi ob dotedanji kvaliteti lopatic poraba zelo porastla. Zato je bilo treba najti material, ki bi izdržal znatno več. Ker smo z novimi peskalnimi stroji dobili tudi nekaj kompletov originalnih lopatic, je bila to tudi priložnost, da primerjamo naše vrste lopatic z renomiranimi tujimi.

Najprej smo želeli primerjati naše že poznane vrste jekel, odpornih proti obrabi, s tujimi. Preizkusili smo vrste elomax, OCR-12 in originalne lopatice guttmann. Srednja izdržljivost normalno termično obdelanega jekla elomax je bila 50 efektivnih ur, OCR-12 80 ur, originalne lopatice pa so pri enakih pogojih preizkušanja izdržale od 12 do 37 ur. Jeklo OCR-12 je očitno pokazalo največjo izdržljivost, vendar moramo povedati, da so ti rezultati dobljeni na posebej izdelanih nekaj kompletih, medtem ko so rezultati za elomax povprečje iz redne proizvodnje in so torej mnogo bolj zanesljivi. Ko smo za tovarno GOSTOL izdelali večjo količino lopatic iz jekla OCR-12, se je izkazalo, da lopatice, izdelane v redni proizvodnji, izdržijo znatno manj kot preizkusne, celo manj kot lopatice iz elomaxa. To je potrdil kupec in tudi domače probe.

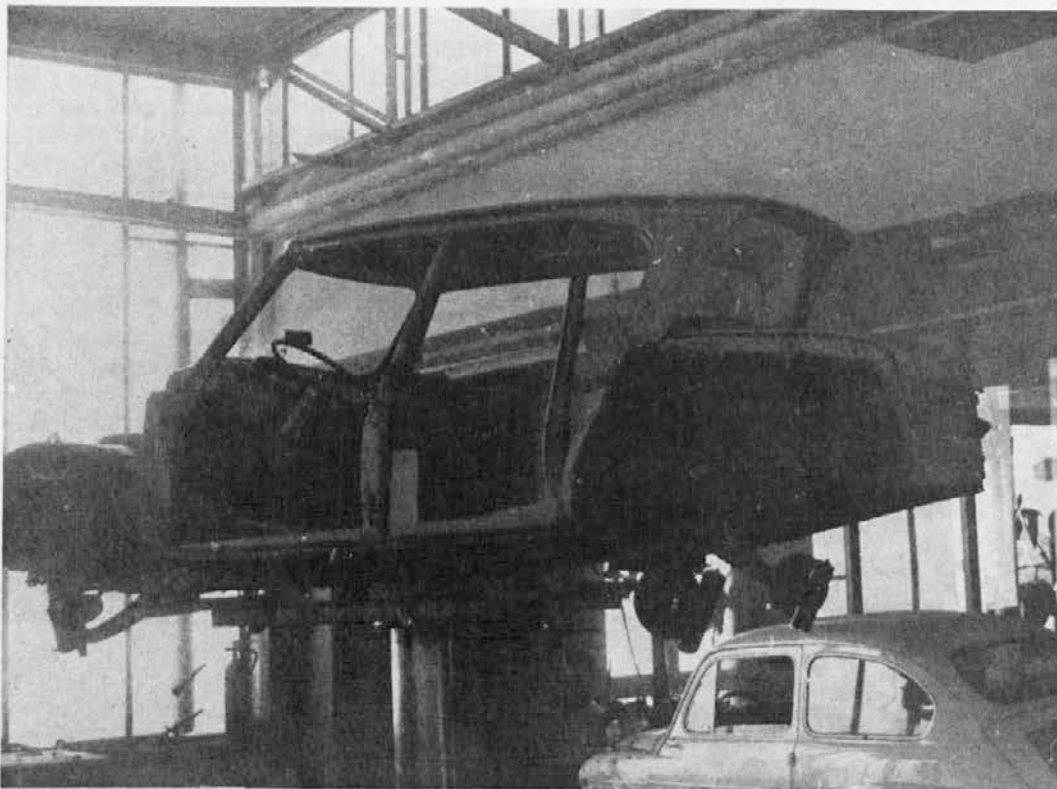
Hoteli smo se poglobiti v to čudno obnašanje materiala OCR-12. Priložnost smo imeli, ko je dobavitelj z novim strojem sisson poslal tudi nekaj kompletov lopatic. Vgradili smo komplet iz originalnih lopatic in lopatic iz jekla OCR-12. Tu sta oba materiala pokazala popolnoma enako obrabo.

Preizkušali smo še nekaj materialov, ki jih literatura navaja za izdelavo lopatic. Izdržljivost teh je bila od 50—60 ur.

Ugotovili smo, da na izdržljivost včasih odločilno vplivajo napake v materialu.

Po razpravi je bilo sklenjeno, naj se poizkusi še nadaljujejo. Določi naj se peskalni stroj, na katerem bo možno dobiti dosti zanesljivih podatkov. Dogovoriti se je treba tudi z Metalurškim inštitutom v Ljubljani o objektivnem primerjanju lopatic različnih proizvajalcev.

Stane Lenasi, dipl. inž.

Razstaviti, očistiti, premazati, zlakirati — vse pač, kar je potrebno za varno vožnjo in lep videz vozila, naredijo na Servisu avto-moto Ravne

KULTURNA KRONIKA

Januar nam ni dal kulturnih dogodkov v domačem kraju, torej lahko spregovorimo o bolj splošnih, vendar zmeraj aktualnih stvareh. Prva taka aktualna zadeva je knjigarna na Ravnah.

Dolgo smo se veselili, da bomo letos pozimi lahko zapisali:

»Ravne so končno dobile knjigarno, kot se spodobi.« Pa ni bilo nič iz tega in že lep čas je jasno, da še dolgo nič ne bo.

Kazalo je lepo. Založba Obzorja v Mariboru je bila pripravljena prevzeti pol gradnje nove hiše ob pošti, da bi v pritličju uredila sodobno knjigarno in papirnico. Bil je govor o tem, da bi bile na zalogi razen slovenskih tudi hrvatske in srbske knjige, verjetno pa bi nastal še oddelek za inozemske knjige.

Nič ni bilo iz tega. Zakaj ne? smo se pozanimali pri založbi. Zato, je bil odgovor, ker je po razgovorih z merodajnimi ostal vtis, da taka knjigarna ne bi bila zaželena. V kraj z neprijetno klimo pa nihče ne gre rad.

Tako bomo imeli namesto knjigarne še eno trgovino več na Ravnah. Bo bistveno izboljšala izbiro in strežbo pri nas?

Ali bi zdaj imelo pomen našeti nekaj mož po imenu, priimku in funkciji, ki imajo »zaslugo« za to, da bomo imeli eno štacuno več, v redu knjigarne pa še zmeraj ne? Najbrž ne, kajti kronike beležijo le prijatelje kulture, ki so ustanavljali nove šole in galerije, in sovražnike, ki so zapirali akademije in sežigali knjige, ljudje brez posluha za kulturo pa ostanejo anonimni.

Da pa nas le ne bi kdo dolžil kulturniške sentimentalnosti, povejmo, da je treba razločevati knjigarno od knjižnice, ker knjigarna ustvarja dohodek, plačuje davek itd. In ker v redu knjigarne ni od Slovenj Gradca do Maribora, bi ravenska lahko dobro prodajala in — plačevala precej davka.

Govoriti o tem, kaj se pravi imeti kvalitetno knjigo kot protiutež bulvarski literaturi nenehno pri roki, najbrž ni treba.

Februarja bomo kot kraj in občina likvidirali predmet »sodobna književnost in literarni nastopi« v enem dnevu za leto dni in potem bo spet mir.

Ekipa pisateljev bo hitela s šole na šolo, na skupno proslavo v Titov dom in zaključila kros popoldne v študijski knjižnici. Sredi zimske olimpiade bomo takrat, pred televizorji, zato bo najbrž Prežihov dan minil še bolj neopazno kot sicer, ko se je mladine zmeraj kar trlo okoli gostov, bilo pa je komaj 20–30 odraslih.

Med letom pa nič takega, razen po šolah, kjer se ljudje po učnem načrtu pač morajo ukvarjati tudi s književnostjo in jo imajo zanesenjaški slavisti celo tako radi, da navdušujejo otroke zanjo.

Tole se bere nekoliko pikro, vem. Saj če človek malo premisli, je tak naš odnos do sodobne knjige pravzaprav pošten. Če nas ne zanima, zakaj bi se delali, kot da nas? Če jih nimamo kaj vprašati, čemu bi vabili pisatelje na razgovore? Pustimo jih pri miru, oni bodo pa nas.

Je pa vse to povezano — naš odnos do knjige, do literarnih večerov in razgovo-

rov o književnosti s tem, da v našem mestu nimamo in nočemo knjigarne ali da je vsaj mnogo mnogo premalo takih, ki jo hočejo in je zato pač ne bo.

Toda takšna je pač naša klima, je bilo ugotovljeno, in kdor hoče živeti v njej, se mora aklimatizirati.

n. r.

ZAHVALA ODBORU RK RAVNE

V imenu vseh z Zelenbrega in Tolstega vrha, ki smo bili deležni novoletnih daril, vam napišem par vrstic, saj kar sem doživela in čutila jaz, to so čutili tudi drugi. Moram se zahvaliti za darilce, ki sem ga dobila za novo leto. Tako me je presenetilo, da skoraj spati nisem mogla tisto noč, večkrat sem se zbudila in misli so se mi podile druga za drugo.

Biti mlad je res lepo, a moja mladost ni bila lepa, težko smo morali delati za vsakdanji kruh, saj drugega si niti nismo želeli. Stara sem, nikdar se pa še ni zgodilo kaj takega kot lani 26. decembra, da sem dobila darilo od čisto tujih ljudi. Da so dobri ljudje na svetu, sem že dosti slišala, ali na sebi sem to od tujih ljudi prav malo okusila, zato sem bila veliko bolj presenečena.

Saj tudi sama rada delim vse, kar imam, z drugimi, čeprav sem zelo revna. Če me kdo poprosi za kaj, česar nimam, mi je prav težko, da mu ne morem pomagati. Ob tem darilu pa sem se spomnila na stari pogovor, kdor rad drugim pomaga, tudi drugi ne pozabijo nanj. Zato naj velja ta pogovor za vse tiste, ki so kaj prispevali k našim darilom.

Nerodna sem, nisem vedela, komu se naj zahvalim, ne vem za priimke in imena darovalcev, samo predsednica RK Ravne je bila podpisana pri čestitki, in to tovarišica Hribernik, zato sem se odločila da napišem in se tako vsem, še posebej pa predsednici Hribernikovi, zahvalim v imenu vseh.

Ce se ne kadi, je dolgčas, če pa se, se polovica slikovitosti ne vidi

Želim vsem srečno novo leto in da bi jim bilo vse to, kar danes delijo starim, ubogim in zapuščenim, kdaj povrnjeno in plačano.

M. P.

HUMOR

Pravilno zaporedje

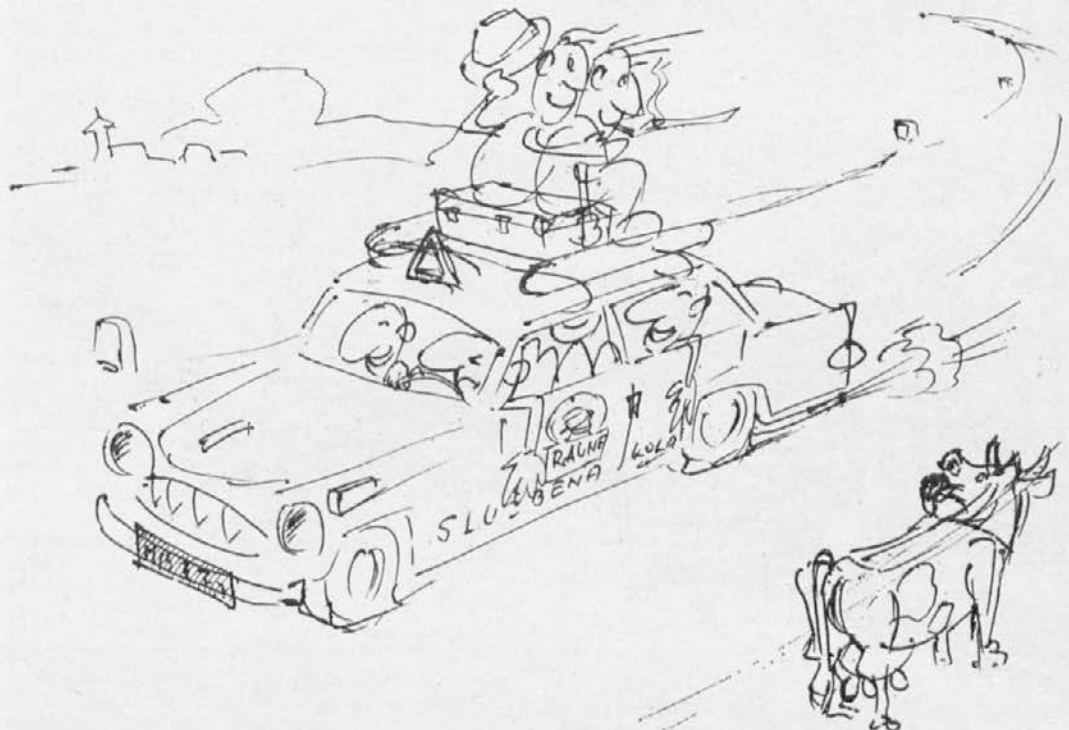
Žena: »Ugani, srček, kaj sem ti danes skuhala?«

Mož: »Srček, najprej prinesi na mizo, potem bom pa ugibal.«

Veliki ženskar

— Ogibajte se vina, tobaka in žensk!

— Vinu in tobaku bi se že kako ognil, gospod doktor, ženskam pa nikakor! Kdo mi bo pa gate pral?

Službenih avtomobilov naj gre čim manj na pot — zato predlog za čim večjo zasedbo

Železarna Štore — včeraj, danes, jutri

Po Teharski cesti, ki pelje iz Celja proti vzhodu, prideš po nekaj kilometrih v železarsko industrijsko naselje Štore.

Pravijo, da je kraj dobil ime po štorih, ki so ostali na mestu današnje železarne, potem ko so skrčili hrastov gozdič.

Po ustnem izročilu sta se leta 1809 priselila v današnje Štore dva Čeha, ki sta na področju današnje železarne postavila majhno kovačnico. V času avstroogrške monarhije se je iz kovačnice razvila majhna livarna. Povod za to je dalo odkritje železne rude pri Pilštajnu, od koder so v Štore z vozili dovažali grodelj ter ga v primitivni livarni pudlali.

Leta 1845 je bil ustanovljen rudnik rjavega premoga v Pečovju, ki se je leta 1851 združil z železarno pod imenom »Berg- und Hüttenwerk Štore« (rudnik in železarna Štore). Z dograditvami, izboljšavami in popravili so kmalu prešli na za tedanje razmere industrijski način proizvodnje raznih odlitkov, odkovkov, odklopnih plošč, zakovic in drugih proizvodov, ki so bili zaradi odlične kakovosti deležni javnih priznanj.

Zaradi gospodarskih kriz in močne konkurence drugih železarn je podjetje večkrat zabredlo v težave, kar je v letu 1878 privedlo do popolne ustavitve proizvodnje za dobo 5 let. Leta 1878 je podjetje na licitaciji kupil švedski in norveški generalni konzul na Dunaju Carl Neufeldt, ki je ustanovil delniško družbo.

V letih 1912—1913 je bila predvidena generalna rekonstrukcija podjetja, ki je pa bila zaradi izbruha I. svetovne vojne le delno realizirana. Pomembna pridobitev iz te dobe je 20-tonska SM peč, s katero je podjetje postalo neodvisno od dobave surovega jekla, in valjarna. Proizvodnja jeklarne je v tistih časih znašala 8700 ton valjanih izdelkov letno. V okviru te re-

konstrukcije so razširili tudi livarno, kjer so izdelovali kokile.

Vzporedno z železarno se je na zemljišču za sedanjim elektroplavžem razvijala šamotarna, ki jo je leta 1880 ustanovil grof Montecuccoli.

Proizvodnja je bila minimalna. V letu 1946 je bila šamotarna nacionalizirana, dve leti pozneje pa priključena k železarni kot poseben obrat.

Leta 1938 je bila zgrajena cevna livarna, ki je bila do leta 1941 največja livarna v Sloveniji.

Do II. svetovne vojne je bila proizvodnja v železarni Štore več ali manj nenačrtna, kapacitete so bile v primerjavi z današnjimi majhne. Druga svetovna vojna je pustila znatne sledove na železarni. Obrati so bili opustošeni in celotno podjetje v izredno težavnem stanju.

Po osvoboditvi se je v okviru izgradnje naše bazične industrije začela obnova železarne Štore. Tako je že v letu 1946 bruto produkt znašal 697 milijonov din. V letu 1954 je bil zgrajen moderni elektroplavž z zmogljivostjo do 150 ton na 24 ur, v letu 1957 pa še aglomeracija. Oba objekta pomenita za železarno popolno osamosvojitve glede dobave grodlja.

Danes je železarna Štore zrasla v metalurški kombinat, ki zaposluje preko 2000 ljudi. Podjetje proizvaja surovo železo in jeklo, izdelke sive in valjane in šamotne proizvode in valje. Iz spodnjih razpredelnice je razvidno gibanje bruto produkta v letih 1963 do vključno 1966.

Gibanje bruto produkta

leto	bruto prod. v milij. S din	%
1963	9377	100
1964	9445	102
1965	11338	121
1966	13229	141

Novi gospodarski pogoji so narekovali potrebo po modernizaciji podjetja, ker je večina obratov zastarelih in se vse težje prilagajajo novim ekonomskim razmeram. Železarna Štore je pristopila k obsežnemu investicijskemu programu, ki je v prvi fazi realizacije. Od predračunske vrednosti 21 milijard 900 milijonov S din je železarna doslej vložila že preko 9,5 milijard S din sredstev v izgradnjo Štore II. Investicije potekajo v okviru programa izgradnje slovenskih železarn, po katerem bo izgradnja II zaključena do leta 1971. Razpredelnica nam kaže predvideno proizvodnjo po zaključnem investicijskem programu.

Proizvodnja po letu 1971

Naziv	proizvodnja v tonah
Elektroplavž	112.000
Jeklarna	110.000
Valjarna	97.350
Liv. siv. litine	6.000
Livarna valjev	10.000

Pri proizvodnji, ki je razvidna iz gornje tabele, se bo povečal bruto produkt na 32 milijard S din, kar pomeni, da se bo ekonomski efekt povečal v primerjavi z današnjim stanjem za okoli 3-krat.

Dasi črna metalurgija ni izvozna panoga, se železarna Štore delno usmerja tudi na inozemska tržišča, kamor izvažajo valjane izdelke, litoželezne valje in v zadnjih letih izdelke svoje perspektivne proizvodnje, odlitke iz sferolitine.

Področja izvoza so Italija, Bolgarija, Romunija, obe Nemčiji, Indija, ZAR, Izrael in Švedska.

SLOVARČEK TUJK

aklamacija — splošno pritrdjevanje, soglasje v skupini, ploskanje
anali — letopis
analogno — podobno, enako, smiselno
angažma — pogodba za službo, dogovor, obveznost
animalen — živalski
distributor — razdeljevalec, razdelilnik
ekspeditiven — uren, hiter, nagel
ekspонат — razstavljeni predmet
forum — javni trg pri starih Rimljanih, trg, tržišče, pristojno mesto, pristojna oblast
impersonalnost — brezosebnost
konstituirati — sestaviti, ustanoviti
kontaminacija — strnitev, zlitje
oficialen — uraden, služben
operativen — dejaven, delujoč
oportun — prikladen, primeren, ugoden, koristen
rezime — povzetek
solucija — rešitev, odločitev, sklep
solventen — plačila zmožen
sovjetiziranje — posovjetenje
specificiran — natančno popisano, posamezno navedeno, razvrščen

V parku

— Dragi, kam naj sedem? Vse je mokro.
 — Kar na mojo denarnico. Ta je suha.

Ženino sporočilo

Pečenka je v peči.
 P. S.: Peč je v kuhinji.

Lepote Tople vse premalo poznamo

Foto: M. Dolinšek

Vso srečo v Grenoblu, dragi Mirko!

(Razgovor s slovenskim prvakom)

Našega potnika v Grenoble, ki si je potni list za olimpijske igre oskrbel z veliko znoja in kilometrov, s samopremagovanjem in odličnimi rezultati, ni potrebno našim ljudem posebej predstavljati.

Pozimi ga bolj malo vidimo, več slišimo in beremo o njem. In kar slišimo in beremo, gre v srca, navdaja s ponosom, pomaga, da žarimo. Tako radi ga vsi imamo, ko nam postreže z dobrimi in odličnimi rezultati, kako lepo za njega in tudi za druge športnike pa bi bilo, če bi ga tudi takrat vsi imeli tako radi, ko potrebuje pomoč, razumevanje in možnosti, da bi bili rezultati še boljši; da bi bilo okrog src še topleje, ko bi brali: Mirko Bavče, 26-letni železar, doma na Ravnah na Koroškem, je dosegel še en velik uspeh itd. Tudi takrat bi morali biti vsi ponosni, da lahko kakorkoli pomagajo. Predvsem takrat se lahko DO-KAŽE tista ljubezen, ker kadar je vse v redu in so rezultati že tu, je lahko ponekod (ali celo v večini primerov) ta ljubezen samo na jeziku.

Kako je bilo v Neukirchnu, v Nemčiji, sem ga vprašal, ko je na stadionu pritekel mimo in sem ga za trenutek prisilil, da je obstal. Da rajši teče, ko govori, je že dolgo znano. »Težka proga je bila, a dobro je šlo,« je spravil iz sebe. Dvanajsti je bil med 200 tekmovalci, z nekaj čez tri minute zaostanka za najboljšim. Drugi najboljši Jugoslovan Mlinar je bil 34. To sem bolj vlekel iz njega, sicer pa so o tem časopisi že zdavnaj poročali. Vendar se je pri tem le potrebno zamisliti. Tu, v teh številkah veliko tiči — 12. mesto! 200 tekmovalcev! Srednjeevropska elita! Te številke morajo oživeti, potem šele pomenijo veliko, povedo, da je bil Mirko več kot odličen, govorijo o velikem tekaču. On pa samo: »proga je bila težka...« Je pač tak, skromen, garač, odličen športnik in prav to ga dela velikega.

Kaj pa Bohinj? »Bolj slabo, spet težavna proga, izreden veter na posameznih odsekih, slabo.« Deveti je bil tam, na FIS A prireditvi in kljub temu, da je tekel slabše kot v Neukirchnu, je bil še vedno najboljši Jugoslovan, a zadovoljen s svojim plasmajem ni bil, to se mu je takoj lahko videlo. »Drugi dan je bilo bolje.« V štafeti je tekel skupaj z Mlinarjem in Kerštajnom. Bili so tretji, sam pa je tekel enega najboljših časov.

Podrsaval je, bil je že nestrpen, noge so ga srbele in zagledal se je v belo smučino. Mudilo se mu je, a ni mi še smel pobegniti.

Kaj je s Seljakom? sem hotel še vedeti. Tokrat je bil malo bolj zgovoren, ni šlo direktno za njega. »Vse letošnje tekme so bile po svoje zelo težavne in veliko je bilo garanja, samo s tehniko ni bilo nič. Treba je bilo krepko pritisniti in Seljak kondicijsko verjetno ni bil dovolj pripravljen.«

»Kaj pa Dretnik in Krpač?« »Oba zelo dobro,« je dejal. »Manjka jima samo še malenkost in bila bi lahko še boljša. Čez poletje bi morala še bolj delati, pa bi imel mogoče sopotnika za Grenoble kar z Ravnem.«

»In kako se kaj ti počutiš, sedaj ko potuješ v Francijo?« Nasmehnil se je. »Dobro,

dobro, škoda le, če ne bomo potovali štirje, v štafeti bi bili kar močni.« In kako je kaj zadovoljen z letošnjimi pogoji dela, sem še hotel vedeti od njega. »O, letos je vse boljše kot prejšnja leta!«

Naš olimpijec

»Ali res nameravate pri občinski zvezi pomagati vrhunskim športnikom?« me je tokrat on izzval. »Ja,« sem odgovoril. »To je pa zelo dobro,« je odvrnil.

Bilo je še pred slovenskim prvenstvom, zato mu lahko šele sedaj čestitamo za osvojenega republiško prvenstvo in mu seveda zaželimo vse najboljše za Grenoble.

Pognal se je po beli, dolgi smučini. Za njega ni miru in ni počitka.

Sam sem se obrnil. Tam zgoraj je Osenjak na tekaških smučeh, pred domom telesne kulture sem srečal Urnavta in ko sem šel naprej, sem ob vhodu nekaj časa opazoval Kecerina, ki je neutrudljivo mazal smuči mladim tekačem, ki jih je kar mrgolelo okrog njega. Spomnil sem se vseh intrig ob njegovem prihodu. Še sedaj jih čuti, a vendar v veliko milejši obliki. Kako so bili takrat nekateri zlobni, danes pa je kakor na dlani, da za tekaške Ravne veliko pomeni. Tudi v Bavčarovih uspehih je prav gotovo tudi del njegovega znanja.

-ate-

SMO NA BELI ODEJI

Kakor je že dolgoletna tradicija sindikata SMO, je tudi letos priredil tekmovanje v sankanju pod našo Goro. Tekmovanje je bilo v nedeljo, 28. januarja s startom na Ošvenovem ovinku in ciljem pri smučarski koči.

Ze zgodaj zjutraj so se ljubitelji narave napotili proti naši zimski postojanki — smučarski koči — peš. Nekaj pa se jih je navezalo na traktor in se prisankalo na koč. Ze med potjo je bilo smeja in nagajivosti na račun tistih, ki so bili navezani na repu. Od časa do časa je izginil kakšen sankar v globokem snegu, največkrat z glavo naprej. Kljub temu, pa čeprav z malo zamude, smo prisankali na zbirališče na koči. Tam smo se zbrali in prijaviili za tekmovanje ter jo vsi skupaj mahnili na startno me-

sto. Tu se je vsak pokrepčal s kačjo slino in že je šlo po stiski cesti navzdol, eni bolj gladko, drugi pa z različnimi neprostovoljnimi vmesnimi postajami.

Rezultati so bili sledeči:

ženske: prva Marija Franc pred Skaličevom in Julko Kristof, moški do 35 let: prvi Anton Ramšak pred Alojzom Morijem in Cigaletom, moški nad 35 let: najhitrejši je bil Karel Fanel pred Rožejem in Karlom Gostenčnikom, dvojice: zmagala sta brata Kobalt pred ženskim parom Klemenc-Cebulc in bratoma Kušej,

tekmovalne sani: prvi je bil Anton Golob pred Bukovcem in Kodrunom.

Po končanem tekmovanju je bila razglasitev rezultatov na smučarski koči. Najboljši so prejeli praktične nagrade in tudi klobasa ni izostala za tiste, ki jih je preveč metalo iz ovinov.

Letošnje tekmovanje je bilo zelo uspešno, saj je startalo 94 tekmovalcev, od tega 16 žensk.

Vsi v naravo!

-ervi-

SREČANJE MLADIH

V soboto, 20. januarja, so naš mladinski aktiv obiskali mladinci iz SGP »Konstruktor« Maribor. S temi srečanji, ki so v zadnjem času zelo popularna dejavnost mladih, skuša organizacija Zveze mladine popestriti svoje delo. Mladi naj bi se med seboj spoznavali, izmenjavali delovne izkušnje ter tekmovali v raznih športnih panogah.

Žal je imelo to srečanje le športni karakter, ker naši mladinci za kaj več niso pokazali dovolj interesa. V dopoldanskih urah so si gostje ogledali podjetje, popoldne pa so se pomerili z ekipami našega aktiva v namiznem tenisu, kegljanju, šahu in streljanju, kjer smo dosegli visoke zmage. Rezultati:

Namizni tenis	5:0
Kegljanje	195:106
Šah	5:0
Streljanje	725:398

P. M.

OBRATNE NEZGODE V JANUARJU 1968

Rudolf Strgar, topilnica — na odpadni pločevini se je vrezal v roko.

Jože Burjak, term. obd. — na poti iz meh. del. je padel in si zlomil nogo.

Ivan Štehar, strojni rem. — železni blok se mu je skotalil na nogo in mu poškodoval dva prsta.

Anton Rotovnik, kovačnica — pri izbijanju zagozde na rafami mu je ta priletela v levo oko.

Srečko Konc, špedicija — kovan kos se mu je skotalil na palec leve noge.

Štefan Bišup, valjarna — valjčnica mu je poškodovala kazalec na levi roki.

Ludvik Fleger, topilnica — pri prehodu na el. obločno peč je padel in si poškodoval desno roko v zapestju.

Franc Kristan, špedicija — pri vpenjanju kovanega profila z verigo si je poškodoval čelo in ključnico.

Ludvik Oder, meh. obdel. — ostružek mu je priletel v desno oko.

Maks Marin, valjarna — pri nakladanju gredic na kamion si je poškodoval kazalec na levi roki.

Mirko Podržan, valjarna — pri obračanju kosa mu je ta padel na sredinec desne roke.

Je Fužinar naš ali ne?

Odkrita beseda o našem športu

Precej težko sem se odločil, da bom napisal ta članek. Po daljšem razmišljanju sem prišel do zaključka, da je to morda še edini način, kako pojasniti našim ljudem: do kod smo prišli, kaj smo doslej naredili in kaj nam še preostane v odbojškem in v ravnem športu sploh.

Morda bo kdo rekel, da je najlažje pisati o slabostih in jih kritizirati. Jaz to vseeno počnem. Dejstvo, da doslej nisem nikjer ničesar prebral o teh slabostih, je le še pospešilo mojo misel, da se lotim tega članka.

Kakšni so problemi, katere slabosti, ki že dalj časa nenehno razjedajo zdrave odnose in zavirajo razvoj kvalitetnega športa na Ravnah? Poskušal bom na kratko odgovoriti na ta žgoča in zmeraj aktualna vprašanja. Kot aktivnemu športniku mi ni bilo težko po daljši analizi uvideti prave vzroke stagnacije, bolje povedano, nazadovanje ravnega športa. Zato tudi podatki tega članka v glavnem izvirajo iz najbližjih in najbolj merodajnih virov. Vsa dejstva v tem članku naj pomagajo k čim bolj plastičnemu prikazovanju stvari. Prav s tem dejanskim stanjem bom tudi začel, z neizpodbitnimi dejstvi, ki bodo kolikor toliko ilustrirala razlike dela v športu na Ravnah in v drugih krajih naše države. Naša stvar pa je potem, da s primerjavo teh načinov dela pridemo do novih oblik, ki bodo vrnila ravnemu športu nekdanji ugled.

Na začetku naj omenim tiste primere, ki so nam najbližji — naše metalurške centre. Najbližji sosedi — Jeseničani — imajo hokej, daleč najboljše moštvo v državi, ki se je že danes močno približalo srednjeevropskemu rangu. Odbojkarji so tretji v republiki, čisto zadovoljivo dejstvo.

Naš metalurški gigant Zenica ima nogometaše v drugi ligi, medtem ko sta odbojka in namizni tenis že dalj časa v republiškem vrhu. Sisak — tudi drugoligaški nogomet, zdaj pa še odbojka, ki je tam razmeroma mlad šport (v Sisku obstaja štiri leta) in se je znašla na vrhu jugoslovanske kvalitete. Če bi hotel nadaljevati z Borom, Tuzlo, Zrenjaninom in mnogimi drugimi mesti, bi mi to vzelo dosti časa, časopisu pa mnogo prostora. Zato mislim, da to število zadostuje za neke zaključke.

Dejstvo je, da vsa ta mesta favorizirajo in forsirajo tiste športe, ki so najuspešnejši. Krepko jih držijo in ne dovolijo, da bi izumrli, izgini. Ti ljudje mnogo žrtvujejo, zato pa tudi imajo tisto, kar hočejo.

Stari svet

Poleg teh visoko kvalitetnih športov pa se zelo uspešno razvija še druga veja športne dejavnosti — rekreacija, ki je zelo vidno oddvojena od kvalitetnega športa. Torej imajo Jeseničani, Zeničani, Siščani in vsi drugi tako množičnost kot kvaliteto. Dejstvo pa je, da so zelo redka mesta, v katerih imajo več kot dve ali tri športne panoge visoke kvalitete. Nekaj zaradi maloštevilnosti našega naroda, več zaradi materialnih težav se ljudje opredeljujejo za tiste športe (in jih gojijo), v katerih imajo največ uspehov. Obveščen sem, da sindikati v teh delovnih kolektivih zelo uspešno skrbijo za množičnost in rekreacijo, medtem ko imajo za kvalitetni šport ustrezne forume in ljudi.

Pri nas je čisto drugače. V ilustracijo naj navedem podatek, da imamo v našem športnem društvu devet (9) klubov. Nekoč so bili nekateri teh klubov v vrhu jugoslovanskega športa, zdaj pa so pod težo razmer padli zelo nizko. Zakaj je tako, tega nihče ne ve (ali noče vedeti) in noče pojasniti naši javnosti. Vse se v glavnem izteče na obveščanje javnosti o načrtih (večkrat veličastnih in neuresničljivih), po vseh takšnih bismarckovskih planiranjih pa odhajajo naši ljudje s športnih terenov jezni, razočarani in prepričani, da so bili prevarani, njihove želje in upi pa kdove kolikokrat že izigrani. Še enkrat so se namreč prepričali, da so bili prikrajšani za duševno zadovoljstvo, da niso okusili slasti zmage. Ne morem si kaj, da se ne bi znova vprašal, zakaj je vse to tako, kako dolgo bomo še varali naše ljudi (željne sprostitev in športnih tekmovalj), kako dolgo se bomo še igrali z njihovimi živci? Pa vseeno ti zvesti ljubitelji športa še naprej prihajajo na tekme (res v vse manjšem številu), prav tako pa se vračajo razočarani in v nemočnem besu.

Iz vsega tega stanja izhaja žalostno dejstvo, da se je na naše športnike začelo gledati kot na zajedalce. Veljajo za ljudi, ki vse dobijo in ničesar ne dajo. (Poslušajmo malo bolje in priče bomo zelo neokusnih pripomb na račun dolgih Bavčetovih odsotnosti iz železarne pa tudi drugih naših športnikov.) Resnica pa je ta, da imajo ti fantje zelo malo koristi (skoraj nobenih) in da živijo v mnogo težjih pogojih kot nešportniki.

Je pa še ena resnica, da je kljub vsem tem (objektivnim) težavam mogoče dosegati dobre rezultate, pa jih kljub temu ne dosegamo. Zakaj?

Odbojka se je končno krepko postavila na noge. Smo člani druge zvezne lige, ki se začne konec aprila. Na prvi pogled je vse v najboljšem redu. Vse je splanirano do podrobnosti (kot običajno), obstaja načrt priprav, razpored treninga tekem. Kaže, da smo odstranili težave, zaradi katerih smo izstopili iz prve zvezne lige. Pravim — vse je videti lepo, toda — spet ta »toda« — vse to samo na prvi pogled. Če pa pazljivo opazovalec ujame še »drugi pogled«, bo razočaran. Vse je ostalo pri starem, iste slabosti, isti problemi, ISTE NAPAKE. To pa je velika škoda. Kajti bili smo v prvi ligi, naši mladinci so bili zmeraj med najboljšimi, zmeraj pri vrhu, toda vse to je lepa preteklost. Z veliko težavo in odpovedmi dosežemo ugled, ne znamo pa ga ohraniti. Preprosto rečeno: zamejavamo tako težko pridobljeni renome. Kajti uspehi obvezujejo, treba jih je ohraniti, to pa je zelo težko in ljudje se vdajo, kakor hitro naložijo na nekoliko večjo zapreko. Naša zla usoda (in vseh majhnih mest) je, da privedemo naše športnike do tiste stopnje kvalitete, ko so sposobni dosegati rezultate in uspehe, potem pa odidejo. Šole, študij (pa tudi drugi vzroki) nam odvajajo te ljudi. Je pa tudi rešitev. Ti ljudje telesno res odidejo z Raven, toda poznam jih mnogo, ki s srcem in dušo še naprej ostanejo »fužinarji«. In ko bi jih morali obdržati, da bi nam pokazali tisto, česar so se pri nas naučili — jih odvržemo. Nimamo »sredstev«, da bi jih privedli na tekme (nekoč je bilo drugače), sto problemov najdemo, ki jih ne moremo rešiti.

Urnat je odšel — ni več koga, da bi igral! Pravim pa, da so, da bo še dosti »Urnautov« in njemu podobnih. Samo takrat bo treba ravnati malo drugače, da nam tudi oni ne bi nekega

Presneti sneg

dne odšli. Treba se je zavedati, da so to domačini in da predvsem ljubijo svoj kraj in svoje ljudi in mislim, da je največja sramota za nas vse, če dovolimo, da nam ti ljudje odhajajo. Odhajajo pa zaradi enega stanovanja, zaradi ene zaposlitve — in kdo ve iz kakšnih vzrokov še, zato ker je vse to nemogoče dobiti v svojem kraju od svojih ljudi. Zato pravim, v prihodnje je treba pravočasno ukreniti vse, da nam ne bi več odhajali Urnauti, Harnoldi, Fanedlove.

In spet se vprašam, zakaj je tako težko rešiti te (odkriti rečeno materialne) probleme? Ali je tako težko najti ta (najbolj minimalna) sredstva, s katerimi pa je mogoče toliko doseči?

Poskušajmo enkrat vsi skupaj, ne glede na osebne koristi (Fužinar ni molzna krava), narediti kaj, da bi se tudi mi uvrstili v plejado Jesenic, Tuzle, Siska, v plejado tistih, ki so našli čarobno formulo za uspeh, ki so svoje sposobnosti pokazali v najlepši luči. Da ne bomo ostali zmeraj pri enem Bavčetu, pri enem, pri enem...

Imamo tradicijo v odbojki, smučanju, namiznem tenisu — zakaj ne forsiramo teh športov, saj bi se le na ta način uvrstili med najboljše. Zakaj naših športov ne bi razvrstili po kvaliteti in jih po tem tudi favorizirali? Zakaj si že enkrat ne vzamemo za zgled te, tolikokrat omenjene, Jesenice, Tuzlo, Sisak? Kajti pri nas je vse podobno kot pri njih, naše društvo je »Fužinar«, kot so na Jesenicah »Jesenice«, v Zenici »Čelik«, v Boru »Bor«.

Najnovejši primer so košarkarji Splita, ki se zdaj imenujejo »Jugoplastika«. Torej prihaja čas, ko tudi same delovne organizacije vidijo, da je to dober način propagande zanje.

Z gotovostjo lahko trdim, da so Ravne kot mesto znane samo poklicno zainteresiranim ljudem metalurške stroke. Majhen odstotek jih pozna po odbojki, Bavčetu in — konec. Ne dopustimo, da nas bo še ta mali odstotek pozabil. Sédimo enkrat resno skupaj in poskušajmo najti najboljšo rešitev. Prepričan sem, da jo bomo z nekaj dobre volje našli.

Razmislite, dragi sodelavci, ali lahko tudi vi kaj naredite za to stvar. Ali vam je do tega, da vidite dobro odbojškarsko tekmo, dober namizni tenis, dobro nogometno tekmo, da vidite Bavčeta in mnogo novih Bavčetov, da se boste zadovoljni vračali s športnih igrišč. Kajti prepričan sem, da bi bili vsi veseli, če bi naš Fužinar dosegel nekdanje pozicije, če bi spet hodil po poti uspeha.

Razmislite malo o tem našem Fužinarju. Saj je naš, ali ne?

Srpko Petrović

ŠPORTNE VESTI

VIDNI USPEHI TEKAŠKE ŠOLE

Da na Ravnah deluje tekaška šola, je pravzaprav vsem ljubiteljem športa znano, zato o samem namenu šole tokrat ne bomo pisali. Prav pa je, da vse naše bralce seznanimo z lepimi uspehi šole.

Na letošnjem republiškem prvenstvu v smučarskih tekih in klasični kombinaciji najdemo med mlajšimi in starejšimi mladinci že veliko gojencev ravske tekaške šole. Najbolj razveseljivo je, da jih najdemo na vidnih mestih v listi rezultatov, kar je pravzaprav že velik uspeh in na vsak način priča lahko samo o načrtnem delu mladih tekačev. Ni namreč slučaj, da najdemo na 3. mestu pri mlajših mladincih Štefana Gorenška, na 9. Avgusta Podojstrška, na 11. Vilija Mozgana, ki so vsi člani ravske tekaške šole. Med 64 tekmovalci, ki so prišli na cilj pri mlajših mladincih, najdemo še tekače ravske šole na 27., 44., 45., 51. in 54. mestu.

Pri starejših mladincih najdemo na 15. mestu Marjana Rožena, tudi člana eksperimentalne tekaške šole z Raven.

Žal na slovenskem prvenstvu ni nastopila mladinka Jožica Bavče, ki bi po vseh predvidevanjih morala biti v svoji disciplini verjetno najboljša uvrščena.

Člani ravske tekaške šole pa se niso udeležili samo slovenskega prvenstva v Dolu, ampak so nastopili tudi na Pokljuki in v Dražgošah. Prav zanimiv je podatek o zaostanku za prvim na vseh treh tekmovanjih, ki nedvomno prikazuje hiter vzpon dobro pripravljenih ravske tekačev.

Podojstršek je bil na Pokljuki 7. z zaostankom 2,17 minut, v Dražgošah 6. z zaostankom 1,45 minut, v Dolu pa 9., vendar je znašal zaostanek za prvim samo še 1,14 minut. Prav tak napredek ali še boljši je dosegel Gorenšek. Na Pokljuki je bil 10. z zaostankom 2,22, v Dražgošah tudi 10. z zaostankom 2,12, v Dolu pa 3. z zaostankom 0,14. Mozgan je bil na Pokljuki 8. z zaostankom 2,44, v Dražgošah 12. z zaostankom 2,13, v Dolu pa 11. z zaostankom samo še 1,31. Pri vseh teh treh tekačih se zelo lepo vidi, da so iz tekme v tekmo boljši, to pa na drugi strani tudi potrjuje dejstvo, da so treningi načrtni in pravilno usmerjeni.

Nikakor tu ne smemo pozabiti še na odlično Bavčeto, ki je v konkurenci mladink na FIS A prireditvi verjetno preseñetila vse, saj je zmagala celo pred dvema zelo dobrima italijanskima tekmovalkama. Za ta uspeh je potrebno članici tekaške šole na Ravnah iz srca čestitati. Žal ji je bolezen onemogočila sodelovanje na slovenskem prvenstvu, kjer bi po vsej verjetnosti postala slovenska prvakinja.

Vsi ti našeti rezultati seveda še daleč ne povedo vsega o ravske tekaški šoli, povedo pa to, da si je že ustvarila svoj ugled, povedo, da se v tej šoli načrtno vzgaja mladi rod tekačev, in povedo tudi, da smo v tov. Kecerinu dobili izredno dobrega strokovnjaka.

BAVČE IN ŠTAFETA

Štafeta SK Fužinar v postavi Bavče, Dretnik in Krpač je letos osvojila naslov republiškega prvaka. V solo teku na 15 km

jo postal slovenski prvak Mirko Bavče. Izreden uspeh sta dosegla tudi Dretnik z 2. in Krpač s 4. mestom v isti disciplini. Kaj kmalu bi se lahko zgodilo, da bi na prvih treh mestih našli same fužinarje, saj je bil Krpač za Mlinarjem samo 19 sekund. Ta uspeh najboljših ravske tekačev je ponovno dokazal, da se središče naše Koroške vedno bolj poteguje za jugoslovanski primat v tekaški disciplini. To pa pravzaprav zelo veliko pomeni, obenem pa tudi močno obvezuje.

Ta uspeh je še večji, če povemo, da so fužinarji s tega prvenstva prinesli na Ravnah tudi srebrno palico kot najboljša ekipa na slovenskem prvenstvu (ocenjevali so dva najboljša člana in po enega mlajšega in starejšega mladince). Tu je potrebno takoj še povedati, da je bil Vrabič pri starejših mladincih z osvojenim 8. mestom zelo soliden in je seveda tudi pripomogel k srebrni palici.

Vsem našim tekačem želimo, da bi nas tudi v bodoče tako razveseljevali, vsem pa, ki kakorkoli pomagajo, kličemo: še tako naprej, saj vidite, da trud le ni zaman. Želeli bi, da bi bilo tudi teh vedno več.

NOVA PRIDOBITEV ZA ALPSKE SMUČARJE

Široka poseka s preurejeno vlečnico je postala pravi raj za alpske smučarje. V zimskih počitnicah je v dopoldanskih in popoldanskih urah na poseki kar mrgolelo, saj se je v smučarske tečaje, ki so bili letos res načrtno pripravljeni, vključilo kar okrog 200 otrok. To je vsekakor zelo lepo število, ki dokazuje, da je smučanje le naš nacionalni koroški šport. Pričakovati je, da bo iz teh mladih smučarjev ob načrtni vzgoji tudi v bodoče prišlo veliko kvalitetnih smučarjev, ki bodo Ravnah in koroškemu kotu v ponos. Seveda pa je potreb-

no tudi tu takoj poudariti, da bo potrebno za smučanje oddvojiti v bodoče še več denarja, ker smučarska oprema je izredno draga, načrtna vzgoja pa tudi veliko stane.

V sredini januarja smo imeli na poseki veliko tekmovanje v slalomu. Zbralo se je kar čez 120 tekmovalcev iz Ljubljane, Maribora ter iz vseh krajev koroškega kota. Pri članicah je zmagala Pirnatova (Branik Maribor), pri starejših mladinkah Cizijeva (Branik Maribor), pri mlajših mladinkah pa Matvozova z Raven. Pri starejših pionirkah je zmagala prav tako Ravenčanka Ježeva, pri starejših pionirjih Roman Höcl z Raven, pri mlajših mladincih Rant (Novinar Ljubljana), pri starejših mladincih Majniger (Branik Maribor), pri članih pa Jaka Waltl z Raven.

Zanimivost pri tem tekmovanju je bila, da se je obenem tekmovalo v dveh slalomih in prav zaradi tega je moral organizator tega tekmovanja SK Fužinar vložiti velike napore za brezhibno organizacijo. Potreboval je zelo veliko ljudi predvsem za sodnike ob vratcih in prav je, da o tem tudi nekaj napišemo. Z veseljem lahko namreč ugotovimo, da so se ob palicah zbrali predsedniki raznih klubov in društev, celo direktorji, trenerji, inženirji in še drugi vidni družbeno politični delavci. To je vsekakor pohvale vredno in je lahko za vzgled, kako je potrebno pomagati in sodelovati. Razveseljivo je tudi, da si je prireditelj kljub snežnemu meteu ogledalo veliko število ljudi in s svojo prisotnostjo to prireditev brez dvoma tudi obogatilo. Želimo si čim več takih prireditev.

NOV STROKOVNI ODBOR PRI OB ZTK

Januarja se je pri občinski zvezi za telesno kulturo na Ravnah formiral nov strokovni odbor, in sicer zbor sodnikov, ki ga vodi tov. Roman Kogelnik s Prevalj. Naloga odbora je, da zbere vse sodnike iz vseh športnih panog, da delegira sodnike za občinska prvenstva in da organizira in po-

Imamo prenovljeno žičnico

Foto: J. Sater

